

«Ембімұнайгаз» акционерлік қоғамы

Қаржылық есептілік

*2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін,
тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебімен қоса*

МАЗМҰНЫ

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

Қаржылық есептілік

Жиынтық кіріс туралы есеп	1
Қаржылық жағдай туралы есеп	2
Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп	3
Капиталдағы өзгерістер туралы есеп	4
Қаржылық есептілікке ескертпелер	5-36

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«Эмбамұнайгаз» акционерлік қоғамының
Басшылығы мен Директорлар кеңесіне

Пікір

Біз «Эмбамұнайгаз» АҚ-ның (бұдан әрі – «Ұйым») қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы есеп, жиынтық кіріс туралы есеп, көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін капиталдағы өзгерістер туралы есеп және ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп, сондай-ақ есеп саясатының негізгі ережелеріне қысқаша шолуды қоса алғанда, қаржылық есептілікке жасалған ескертпелер жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған қаржылық есептілік барлық елеулі аспектілерде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұйымның қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының қозғалысы мен қаржылық нәтижелерін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі – «ХҚЕС») сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікірді білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (бұдан әрі – «ХАС») сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз одан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлігінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңес (БХЭСК) қабылдаған Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының халықаралық кодексіне (БХЭСК Кодексі) (халықаралық тәуелсіздік стандарттарын қоса алғанда) және біздің қаржылық есептіліктің аудитіне Қазақстан Республикасында қолданылатын этикалық талаптарға сәйкес Ұйымға қатысты біз тәуелсізбіз және біз осы талаптар мен БХЭСК Кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық.

Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Басшылықтың және Директорлар кеңесінің қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық қаржылық есептіліктің ХҚЕС-ке сәйкес жасалуы және шынайы ұсынылуы үшін әрі басшылық шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылып көрсетілуі үшін және басшылық Ұйымды таратқысы келген, басшылықтың қызметін тоқтатқысы келген жағдайларды немесе оның мұндай әрекеттерге іс жүзіндегі баламасы болмай қалған жағдайларды қоспағанда, есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде жасалуы үшін жауапкершілік көтереді.

Директорлар кеңесі Ұйымның қаржылық есептілігінің дайындалу процесін қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз қаржылық есептілік бүтіндей адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық есепті шығаруда елеулі бұрмалануларды қамтымайды деген ақылға қонымды сенімдікке қол жеткізу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмалану бола қалғанда оны әрдайым анықтайтындығының кепілдігі болып табылады. Бұрмаланулар адал емес әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында осы қаржылық есептіліктің негізінде қолданылатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген күйде пайымдауға болса, елеулі болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудиттің шеңберінде біз кәсіпқой пайымдауды қолданып, бүкіл аудиттің бойына кәсіптік скептицизмді сақтап қаламыз. Сонымен бірге, біз келесіні орындаймыз:

- ▶ адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан болған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтап, бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық процедураларды жасаймыз; өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Қателердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмауы тәуекеліне қарағанда, жоғарыдағы адал емес әрекеттердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмай қалу тәуекелі, өйткені адал емес әрекеттерге сөз байласу, алдау, қасақана жіберіп қою, ақпараттың дұрыс ұсынылмауы немесе ішкі бақылау жүйесін айнала жасалған амалдар кіруі мүмкін;
- ▶ Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатында, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін түсінеміз;
- ▶ қолданылатын есеп саясатының лайықты сипатын және басшылық айқындаған бухгалтерлік бағалау және тиісті ақпараттың ашылып көрсетілу негізділігін бағалаймыз;

- ▶ басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды қолдану заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз және түскен аудиторлық дәлелдердің негізінде Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінде айтарлықтай күмән туғыза алатын оқиғаларға немесе талаптарға орай елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы тұжырым жасаймыз. Егер де біз елеулі белгісіздіктің болуы туралы тұжырымға келетін болсақ, біз өзіміздің аудиторлық есебімізде қаржылық есептілікте ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілуіне назар аудартуымыз керек немесе егер ақпараттың осылайша ашылып көрсетілуі лайықты болып табылмаса, пікірімізді түрлендіру керек. Біздің тұжырымдар аудиторлық есебіміз жасалған күнге дейін түскен аудиторлық дәлелдерге негізделген. Дегенмен келешек оқиғалар немесе талаптар Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкеп соқтыра алады;
- ▶ қаржылық есептіліктің бүтіндей ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын бағалаймыз, оған қоса ақпаратты ашып көрсету, сондай-ақ қаржылық есептіліктің оның негізінде болған операциялар мен оқиғаларды олардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынылатындығын бағалаймыз.

Біз «Эмбамұнайгаз» АҚ Директорлар кеңесінің назарына, өзгесінен басқа, аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер туралы, оның ішінде егер біз аудит процесінде ондайларды анықтасақ, ішкі бақылау жүйесінің едәуір кемшіліктері туралы ақпаратты жеткізе отырып, онымен ақпараттық өзара әрекеттесуді жүзеге асырамыз.

ООО „Эрнст энд Янг“

Адил Сыздықов
Аудитор

Аудитордың 2013 жылғы 23 желтоқсандағы
№ МФ-0000172 біліктілік куәлігі

050060, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.,
Әл-Фараби даңғылы, 77/7, «Есентай Тауэр» ғимараты

2022 жылғы 28 ақпан

Рустамжан Саттаров
«Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі
2005 жылғы 15 шілдеде берген сериясы
МФЮ-2 № 0000003 болатын Қазақстан
Республикасының аумағында аудиторлық
қызметпен айналысуға арналған
мемлекеттік лицензия

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ЕСЕП*Мың теңгемен*

		31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
	Ескерт.	2021 жылғы	2020 жылғы
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	4	316.706.918	244.707.325
Сатудың өзіндік құны	5	(136.586.413)	(123.982.115)
Жалпы пайда		180.120.505	120.725.210
Өткізу шығыстары	6	(94.066.334)	(71.479.811)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	7	(9.710.179)	(8.467.540)
Геологиялық барлау шығыстары		(134.683)	(1.158.120)
Өтелуге жататын ҚҚС-тың құнсыздануын қалпына келтіруден түскен кіріс	20	4.463.674	-
Операциялық пайда		80.672.983	39.619.739
Қаржылық кіріс		1.763.739	1.427.806
Қаржылық шығындар		(3.783.346)	(3.656.569)
Бағамдық айырма, нетто		3.180.981	8.915.368
Негізгі құралдар мен барлау және бағалау бойынша активтердің құнсыздануы	9, 10	-	(60.659.149)
Басқа да кірістер		800.898	745.089
Басқа да шығыстар		(1.408.869)	(1.031.260)
Салық салғанға дейінгі пайда/(зиян)		81.226.386	(14.638.976)
Табыс салығы бойынша шығыстар	8	(24.797.290)	(3.003.463)
Бір жылғы пайда/(зиян)		56.429.096	(17.642.439)
Басқа да жиынтық зиян			
<i>Келесі кезеңдерде пайданың немесе зиянның құрамына қайта сыныптауға жатпайтын басқа да жиынтық зиян сомалары (салықтарды шегере отырып)</i>			
Белгіленген төлемдері бар зейнетақы бағдарламалары бойынша қайта бағалаудан болған зиян	16	(499.390)	(785.666)
Келесі кезеңдерде пайданың немесе зиянның құрамына қайта сыныптауға жататын басқа да жиынтық зиян		(499.390)	(785.666)
Салықтар шегерілген жылғы жиынтық кірістің/(залалдың) жиыны		55.929.706	(18.428.105)

Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Р.Н. Тасмазамбетова

Бас бухгалтер

Н.Ж. Махамбетов

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЕСЕП

Мың теңгемен

		31 желтоқсанға	
	Ескерт.	2021 жылғы	2020 жылғы
Активтер			
Айналымнан тыс активтер			
Негізгі құралдар	9	175.556.741	173.685.026
Барлау және бағалау бойынша активтер	10	3.595.324	1.031.379
Материалдық емес активтер		1.681.570	2.106.305
Басқа да қаржы активтері	11	46.956.915	42.765.614
Мерзімі ұзартылған салық бойынша актив	8	10.766.894	18.446.303
Өтелуге жататын ҚҚС	12	–	2.577.409
Айналымнан тыс активтер үшін төленген аванстар		2.533.977	787.446
Айналымнан тыс активтер жиыны		241.091.418	241.399.482
Айналымдағы активтер			
Тауар-материалдық қорлар	13	10.724.327	8.661.258
Корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлем		9.626.626	5.957.762
Салықтар бойынша алдын ала төлем және өтелуге ҚҚС	12	6.367.631	14.135.807
Төленген аванстар және болашақ кезеңдердің шығыстары		3.406.235	3.281.500
Сауда және басқа да дебиторлық берешек	11	30.442.242	23.597.861
Ақша қаражаты мен оның баламалары	11	74.630.524	57.561.949
Айналымдағы активтер жиыны		135.197.585	113.196.137
Активтердің жиыны		376.289.003	354.595.619
Капитал			
Жарғылық капитал	14	162.399.820	162.399.820
Бөлінбеген пайда		127.278.990	116.349.300
Капитал жиыны		289.678.810	278.749.120
Міндеттемелер			
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Тарихи міндеттемелер	15	7.233.017	6.918.873
Резервтер	16	36.450.915	37.700.451
Басқа да ұзақ мерзімді міндеттемелер		626.791	651.580
Ұзақ мерзімді міндеттемелер жиыны		44.310.723	45.270.904
Ағымдағы міндеттемелер			
Тарихи міндеттемелер	15	653.869	637.379
Резервтер	16	9.337.388	9.732.099
Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салық және төленуге жататын ренталық салық		13.876.833	3.185.920
Үстеме пайдаға салынатын Табыс салығы бойынша міндеттемелер		–	–
Сауда және басқа да кредиторлық берешек		18.431.380	17.020.197
Ағымдағы міндеттемелер жиыны		42.299.470	30.575.595
Міндеттемелер жиыны		86.610.193	75.846.499
Міндеттемелер мен капитал жиыны		376.289.003	354.595.619

Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Р.Н. Тасмағамбетова

Бас бухгалтер

Н.Ж. Махамбетов

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП

Мың теңгемен

Ескерт.	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
	2021 жылғы	2020 жылғы
Операциялық қызмет		
Салық салғанға дейінгі пайда/(зиян)	81.226.386	(14.638.976)
Салық салынғанға дейінгі пайданы таза ақша ағындарымен салыстыруға арналған түзетулер		
Амортизация және құнсыздану	26.629.787	82.556.652
Негізгі құралдардың және барлау активтерінің шығуынан болатын залал	350.013	612.983
Бағамдық айырмадан іске асырылмаған кіріс, нетто	(3.126.185)	(6.389.010)
Резервтердегі өзгеріс	(5.096.510)	(4.030.011)
КНЗ және төленген аванстардың құнсыздануы бойынша шығыстарды қалпына келтіру	(65.083)	(50.380)
Қаржылық шығындар	3.783.346	3.656.569
Қаржылық кіріс	(1.763.739)	(1.427.806)
Басқа да ақшалай емес кірістер, нетто	239.502	439.777
	102.177.517	60.729.798
Айналым капиталына түзетулер		
Тауар-материалдық қорлардағы өзгеріс	(2.063.069)	713.622
Салықтар бойынша алдын ала төлемдегі және өтелуге ҚҚС-тегі өзгеріс	10.345.585	17.175.973
Төленген аванстар мен келешек кезеңдердің шығыстарындағы өзгеріс	(1.949.986)	(897.807)
Сауда дебиторлық берешектегі өзгеріс	(6.669.047)	18.866.402
Сауда және басқа да кредиторлық берешектегі өзгеріс	2.593.778	(5.508.694)
Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салықтың және төленуге жататын ренталық салықтың өзгеруі	10.690.913	(22.867.480)
	115.125.692	68.211.814
Алынған сыйақы	1.763.738	1.427.806
Төленген табыс салығы	(20.785.331)	(16.394.196)
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза ағымдары	96.104.099	53.245.424
Инвестициялық қызмет		
Негізгі құралдарды сатып алу	(32.287.261)	(36.387.594)
Материалдық емес активтерді сатып алу	(126.975)	(243.856)
Ұзақ мерзімді депозиттерді орналастыру	(2.864.824)	-
Қысқа мерзімді депозиттерді орналастыру	-	(430.261)
Инвестициялық қызметке пайдаланылған таза ақша ағындары	(35.279.060)	(37.061.711)
Қаржылық қызмет		
Бас компанияға төленген дивидендтер	14	(45.000.016)
Тарихи міндеттемелерді төлеу	(498.298)	(782.536)
Қаржылық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары	(45.498.314)	(782.536)
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза өзгеруі	15.326.725	15.401.177
1 қаңтарға ақша қаражаты мен оның баламалары	57.561.949	39.188.958
Бағамдық айырма, нетто	1.741.850	2.971.814
31 желтоқсанға ақша қаражаты мен оның баламалары	11	74.630.524
		57.561.949

Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Н.Н. Тасмағамбетова

Бас бухгалтер

Н.Ж. Махамбетов

5-36 бет аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП

Мың теңгемен

	Ескерт.	Акционерлік капитал	Бөлінбеген пайда	Жиыны
2020 жылғы 1 қаңтарға		162.399.820	134.777.405	297.177.225
Бір жылғы зиян		—	(17.642.439)	(17.642.439)
Басқа да жиынтық зиян	16	—	(785.666)	(785.666)
Жиынтық зиян жиыны		—	(18.428.105)	(18.428.105)
2020 жылғы 31 желтоқсанға		162.399.820	116.349.300	278.749.120
Бір жылғы пайда		—	56.429.096	56.429.096
Басқа да жиынтық зиян	16	—	(499.390)	(499.390)
Жиынтық кіріс жиыны		—	55.929.706	55.929.706
Дивидендтер		—	(45.000.016)	(45.000.016)
2021 жылғы 31 желтоқсанға		162.399.820	127.278.990	289.678.810

Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Р.А. Тасмағамбетова

Бас бухгалтер

Н.Ж. Махамбетов

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін***Мың теңгемен***1. КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ ЖӘНЕ ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ**

«Ембімұнайгаз» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – «Компания») Қазақстан Республикасында 2012 жылғы 27 ақпанда «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» акционерлік қоғамының (бұдан әрі – «ҚМГ БӨ» немесе «Бас компания») Директорлар кеңесінің 2012 жылғы 31 қаңтардағы шешімімен құрылды.

Компания көмірсутекті шикізатты барлаумен, әзірлеумен, өндірумен, қайта өңдеумен және экспортымен айналысады. Компанияның мұнай-газ қызметі Батыс Қазақстанның Атырау облысында орналасқан мұнай-газ активтерінде жүзеге асырылады. Компания мұнай кен-орындарын әзірлеуді жер қойнауын пайдалану жөніндегі келесі келісімшарттар бойынша жүзеге асырады: № 37 келісімшарты (Кенбай кен орны), № 61 келісімшарты (Юго-Восточное Новобогатинское кен орны), № 211 келісімшарты (23 кен орны), № 413 келісімшарты (15 кен орны); № 327 келісімшарты (Тайсоған блогы бойынша кен орны); № 992 келісімшарты (Новобогатинское Западное кен орны); № 406 келісімшарты (Лиман кен орны); № 3577 келісімшарты (Каратон-Сарықамыс кен орны), № 4906 келісімшарты (Новобогат Юго-восточный кен орны (карниз үсті)). 2015 жылғы 25 ақпанда «Ембімұнайгаз» АҚ мен Энергетика министрлігі арасында келесі келісімшарттарды ұзарту үшін қосымша келісімдерге қол қойылды: 2041 жылға дейін № 37 келісімшарт, 2048 жылға дейін № 61 келісімшарт, 2037 жылға дейін № 211 келісімшарт, 2043 жылға дейін № 413 келісімшарт.

ҚМГ БӨ Компанияның жалғыз акционері болып табылады. ҚМГ БӨ-нің негізгі акционері Қазақстанның мұнай-газ өнеркәсібінде мемлекеттік мүдделерді білдіретін «ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі мәтін бойынша – «ҚМГ ҰК») болып табылады. ҚМГ ҰК 90%-ға «Самұрық-Қазына» Ұлттық Әл-Ауқат Қоры» АҚ-ға (бұдан әрі мәтін бойынша – «Самұрық-Қазына») тиесілі, әрі ол өз кезегінде Қазақстан Республикасының Үкіметіне (бұдан әрі мәтін бойынша – «Үкімет») толығымен тиесілі.

Компанияның 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы қаржылық есептілігін шығаруға Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары және Бас бухгалтер 2022 жылғы 28 ақпанда бекітті.

2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ

Осы қаржылық есептілікті дайындау кезінде қолданылған есеп саясатының негізгі ережелері төменде келтірілген. Бұл есеп саясаты, егер өзгесі көрсетілмесе, көрсетілген кезеңдердің барлығы үшін бірізді етіп қолданылды.

Қаржылық есептілікті дайындау негізі

Бұл қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес әзірленді. Қаржылық есептілік, есеп саясатында және осы қаржылық есептіліктің ескертпелерінде сипатталғанды қоспағанда, бастапқы құн бойынша есепке алу қағидатына сүйене отырып әзірленді. Осы қаржылық есептілік теңгемен берілген және егер өзгесі көрсетілмесе, барлық мәндері мыңға дейін дөңгелектенген.

Қаржылық есептілікті ХҚЕС-ке сәйкес дайындау елеулі есептік бағалауды қолдануды талап етеді, сондай-ақ басшылықтан есеп саясатын қолдану барысында жол берулер бойынша пікір қолдануды талап етеді. Жоғары күрделілік деңгейі мен жол берулерді қолдануды қамтитын қолданылу саласы, сондай-ақ бағалау мен жол берулерді қолдану қаржылық есептілік үшін елеулі болып табылатын салалар *3-ескертпеде* ашылған.

Қаржылық есептілікті ұсынудағы өзгеріс

Ағымдағы жылы Компания қаржылық жағдай туралы есепте басқа да резервтерді бөлінбеген пайда құрамында көрсетті, өткен жылы бұл бап қаржылық жағдай туралы есепте бөлек ашылып көрсетілді.

Жаңа стандарттар, түсіндірмелер және қолданыстағы стандарттар мен түсіндірмелерге түзетулер

Компания 2021 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты күшіне енетін бірқатар стандарттар мен түзетулерді алғаш рет қолданды (егер өзгесі көрсетілмесе), Компания шығарылған, бірақ күшіне енген стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданбады.

2021 жылы Компанияның қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеген стандарттарға бірқатар түзетулер алғаш рет қолданылды:

- 9 ХҚЕС-ке (IFRS), 39 ХҚЕС-ке (IAS), 7 ХҚЕС-ке (IFRS), 4 ХҚЕС-ке (IFRS) және 16 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер *«Базалық пайыздық мөлшерлемені реформалау – 2-кезең»*;
- *«2021 жылғы 30 маусымнан кейін қолданылған Covid-19 пандемиясымен байланысты жалдау бойынша иеліктен шығару»* 16 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Қаржылық есептілікті дайындау негізі (жалғасы)*****Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар***

Төменде Компанияның қаржылық есептілігін шығару күніне шығарылған, бірақ күшіне енбеген жаңа стандарттар, түзетулер мен түсіндірмелер келтіріледі. Компания осы стандарттарды, түзетулер мен түсіндірмелерді, егер қолданылатын болса, олардың күшіне ену күнінен бастап қолдануға ниет білдіріп отыр:

- 17 ХҚЕС (IFRS) «Сақтандыру шарттары»;
- «Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді ретінде жіктеу» 1 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер;
- «Концептуалдық негіздерге сілтемелер» 3 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер;
- «Негізгі құралдар: мақсатына лайық пайдаланғанға дейінгі түсімдер» 16 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер;
- «Ауыртпалық түсіретін шарттар – шартты орындау шығындары» 37 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер;
- «Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын алғаш рет қолдану» 1 ХҚЕС-ке (IFRS) түзету – Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын алғаш рет қолданатын еншілес ұйым;
- «Қаржы құралдары» 9 ХҚЕС-ке (IFRS) түзету – қаржылық міндеттемелердің мойындалуы тоқтаған жағдайда «10% тестісін» жүргізу кезіндегі комиссиялық сыйақы;
- «Ауыл шаруашылығы» 41 ХҚЕС-ке (IAS) түзету – әділ құнды бағалау кезіндегі салық салу;
- «Бухгалтерлік бағалауды айқындау» 8 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер;
- 1 ХҚЕС-ке (IAS) және «Есеп саясаты туралы ақпаратты ашып көрсету» ХҚЕС-ті қолдану жөніндегі № 2 іс жүзіндегі ұсынымдарға түзетулер.

Шетел валюталарын қайта есептеу

Қаржылық есептілік Компанияның функционалдық валютасы болып табылатын қазақстандық теңгемен («теңге») көрсетілген. Шетел валюталарындағы операциялар бастапқыда операцияның жасалу күніне қолданылатын бағам бойынша функционалдық валютада ескеріледі. Шетел валютасында көрсетілген ақшалай активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданылатын функционалдық валютаның бағамы бойынша қайта есептеледі. Барлық бағамдық айырмалар жиынтық кіріс туралы есепке қосылады.

Валюталарды айырбастау бағамдары

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанына Қазақстандық теңгенің АҚШ долларына ресми бағамы тиісінше 431,80 және 420,91 теңгені құрады. Сомалардың теңгеге, АҚШ долларына немесе өзге де тұрақты валютаға кез келген қайта есептеулері теңгемен мұндай сомалар айырбасталды, келешекте көрсетілген айырбастау бағамдары бойынша немесе өзге де айырбастау бағамдары бойынша тұрақты валютаға айырбасталуы мүмкін немесе айырбасталады деген пайымдау ретінде талқыланды.

Мұнай-газ кен орындарын барлау және әзірлеу шығыстары***Барлауға арналған лицензияны сатып алу шығындары***

Барлауға арналған лицензияларды сатып алу шығындары материалдық емес активтерге капиталданады және барлаудың болжамды мерзімінің ішінде тікжелілік әдіс бойынша амортизацияланады. Әрбір объект жыл сайын бұрғылау жұмыстары жоспарланғанын растау мәніне қарастырылады. Егер объекті бойынша болашақта жұмыстар жоспарланбаған жағдайда, лицензияларды сатып алу шығындарының қалған сальдосы есептен шығарылады. Экономикалық негізделген пайдалы қорлар («дәлелденген қорлар» немесе «коммерциялық қорлар») анықталған кезде амортизация тоқтатылады және қалған шығындар барлау шығындарымен бірігеді және қорлар басқа да материалдық емес активтердің құрамында расталғанға дейін кен орындар бөлігінде дәлелденген активтер ретінде танылады. Әзірлеу ішкі бекітілген және тиісті бақылаушы органдардан барлық лицензиялар мен рұқсаттар алынған сәтке дейін тиісті шығыстар негізгі құралдарға (мұнай-газ активтеріне) ауыстырылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Мұнай-газ кен орындарын барлау және әзірлеу шығыстары (жалғасы)***Барлау шығындары*

Геологиялық және геофизикалық шығыстар мұндай шығындар болған сәтте есептен шығарылады. Барлау ұңғымаларына тікелей жататын шығындар ұңғыманың бұрғылануы аяқталмайынша және мұндай бұрғылаудың нәтижелері бағаланбайынша барлау және бағалау активтерінің құрамында капиталданады. Мұндай шығындар жалақыны, материалдарды, жанармай мен электр энергиясын, бұрғылау станоктарының құны мен мердігерлерге төлемдерді қамтиды. Егер көмірсутектер табылмаса, барлау шығыстары кеуіп кеткен ұңғыма бойынша шығыстар ретінде есептен шығарылады. Егер коммерциялық әзірленуі жеткілікті болатын басқа да ұңғымаларды (барлау немесе құрылымдық-іздігіру ұңғымалары) қосуы мүмкін бағалауға жататын көмірсутектер табылған жағдайда, мұндай шығыстар актив ретінде ескерілуін жалғастырады.

Осы сияқты барлық шығындар кемінде жылына бір рет әзірлеуді жалғастыру немесе табылғаннан пайда алудың қандай да бір тәсілі туралы ниетті растау үшін техникалық, коммерциялық және басқару тексеруіне жатады. Егер бұл бұдан былай орын алмаса, шығындар есептен шығарылады.

Мұнай мен газдың қорлары дәлелденгенде және әзірлеуді жалғастыруға шешім қабылданғанда, тиісті шығындар негізгі құралдардың (мұнай-газ активтері) құрамына аударылады.

Әзірлеу шығындары

Платформалар, мұнай құбырлары сияқты инфрақұрылым объектілерін салуға, орнату мен аяқтауға және әзірлеу ұңғымаларын бұрғылауға арналған шығындар, құрғақ ұңғымалар ретінде кезең шығыстарына есепке жатқызылатын көмірсутектердің жеткілікті коммерциялық көлемі табылмаған әзірлеу немесе контурлау ұңғымаларына жататын шығыстарды қоспағанда, негізгі құралдардың құрамында капиталданады.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар жинақталған амортизацияны, тозуды және құнсыздануды шегере отырып, бастапқы құны бойынша көрсетіледі.

Активтердің бастапқы құны сатып алу бағасынан немесе құрылыс бағасынан, активті жұмыс күйіне келтіруге тікелей қатысты кез келген шығындардан және қажет болғанда активті жою бойынша шығындарды бастапқы бағалаудан тұрады. Сатып алу немесе бағалау бағасы жиынтық төленген құн және активті сатып алу үшін берілген сыйақының кез келген түрінің әділ құны болып табылады.

Мұнай-газ активтері дәлелденген әзірленген қорлар бойынша өндірістік әдісті пайдалана отырып амортизацияланады. Пайдалы қызмет ету мерзімі кен орындары қызметінің қалдық мерзімінен аз болатын кейбір мұнай-газ активтері 4 жылдан 15 жылға дейінгі пайдалы қызмет ету мерзімінің ішінде тік желілік әдіспен амортизацияланады.

Басқа да негізгі құралдар негізінен ғимараттарды, машиналар мен құрал-жабдықты білдіреді, олар 5 жылдан 25 жылға дейінгі орташа алынған пайдалы қызмет ету мерзімінің ішінде желілік әдісті пайдалана отырып амортизацияланады.

Негізгі құралдардың болжамды пайдалы қызмет етуінің мерзімі жыл сайынғы негізде қайта қарастырылып отырады және қажет болғанда мерзімдегі өзгерістер кейінгі кезеңдерде түзетіліп отырады.

Негізгі құралдардың ағымдағы құны ол өтелетін болып табылмайтындығына көрсететін қандай да бір оқиғалар немесе жағдайлардағы өзгерістер болған жағдайларда құнсыздану мәніне қайта қарастырылып отырады.

Көмірсутектердің коммерциялық көлемдерін өндірмейтін және жойылуға жоспарланып отырған негізгі құралдар объектілері, өндіруші ұңғымаларын қоса алғанда, есептен шығарылу кезінде немесе активті пайдаланудан келешек экономикалық пайданы алу күтілмейтін актив ретінде есепке алынуын тоқтатады. Активті мойындауды тоқтатудан туындайтын (объектіні өткізуден болған таза түсімдер мен баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептелетін) кез келген кіріс немесе зиян мұндай оқиға болған кезеңде жиынтық кіріс туралы есепке қосылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Қаржылық емес активтердің құнсыздануы**

Компания активтерді немесе активтер тобын оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер активтің ағымдағы құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда құнсыздану мәніне бағалайды.

Жекелеген активтер негізінен басқа активтер топтары өндіретін ақша ағындарынан тәуелсіз сәйкестендірілетін ақша ағындары бар ең төменгі деңгейде құнсыздануға бағалау мақсаттары үшін топтастырылады. Егер құнсызданудың мұндай көрсеткіштері болған жағдайда немесе активтердің тобын жыл сайын құнсыздану мәніне тестілеу қажет болатын жағдайда Компания активтің өтелетін құнының бағалауын жүзеге асырады.

Активтер тобының өтелетін құны оларды өткізуге шығатын шығыстарды және пайдалану құнын шегере отырып әділ құнынан ең көбі болып табылады. Активтер тобының ағымдағы құны оның өтелетін құнынан асқан жағдайларда активтер тобы құнсыздануға жатады және өтеу құнына дейін есептен шығарылады. Пайдалану құнын бағалау кезінде күтілетін ақша ағындары активтер тобы үшін тән тәуекелдерге түзетіледі және ақшаның уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағалауды көрсететін салық салуға дейінгі дисконт мөлшерлемесін пайдалана отырып, оның ағымдағы құнына дейін дисконтталады.

Өрбір есепті күнге бұрын мойындалған құнсыздану бойынша шығындардың жойылғанын немесе олардың азайғанын көрсететін қандай да бір индикаторлардың бар екендігіне қатысты бағалау жүргізілді. Егер мұндай индикаторлар бар болса, онда өтелетін құн бағаланады. Бұрын мойындалған құнсыздану шығыны, тек егер құнсызданудан болған соңғы шығын танылған сәттен бастап активтің өтелетін құнын айқындау үшін пайдаланылған бағалауларда өзгеріс болса ғана, түзетіледі. Мұндай жағдайда, активтің ағымдағы құны оның өтелетін құнына дейін ұлғаяды. Ұлғайтылған құн, егер алдыңғы кезеңдерде құнсыздану бойынша шығын мойындалмаса, тозуды немесе амортизацияны шегере отырып, айқындалған ағымдағы құнынан аспауы мүмкін емес. Мұндай түзетпе жасау амалы жиынтық кіріс туралы есепте танылады.

Түзетілген жазба жасалғаннан кейін кейінгі кезеңдерде, қалдық құнын шегере отырып, қалған пайдалы қызмет мерзімінің ішінде жүйелі негізде активтің қайта қаралған ағымдағы құнын бөлу үшін амортизация бойынша шығыстар түзетіледі.

Барлау және бағалау бойынша активтер

Барлау және бағалау бойынша активтер, құнсызданудан жинақталған зиянды шегере отырып, бастапқы құны бойынша ескеріледі. Барлау және бағалау сатысында жер қойнауын пайдалану құқығына барлауға және бағалауға капиталданған шығындар және барлауға арналған лицензияларды сатып алу шығындары жатады және материалдық емес активтердің құрамында ескеріледі. Барлауға арналған құқықты сатып алу шығындары болжамды барлау мерзімінің ішінде тікжелілік әдіс бойынша амортизацияланады.

Қоғам барлаумен және бағалаумен байланысты активтерді құнсыздану мәніне тексеріп отырады, бұл ретте айғақтар мен жағдаяттар барлаумен және бағалаумен байланысты активтің баланстық құны өтелетін құннан асуы мүмкін екендігін куәландырды.

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтер, жер қойнауын пайдалану құқығынан басқа, жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған жинақталған шығындарды шегере отырып, құны бойынша ескеріледі. Материалдық емес активтерге негізінен компьютерлік бағдарламалық жасақтама жатады.

Бизнестен бөлек сатып алынған материалдық емес активтер бастапқыда сатып алу құны бойынша бағаланады. Бастапқы құны – бұл жиынтық төленген сома және активті сатып алу үшін берілген кез келген сыйақының әділ құны. Компьютерлік бағдарламалық жасақтаманың пайдалы қызмет ету мерзімі 3 жылдан 7 жылға дейін құрайды және осы кезең ішінде желілік негізде амортизацияланады. Материалдық емес активтердің ағымдағы құны оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер активтің ағымдағы құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда құнсыздануға талданады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Қаржы активтері*****Бастапқы тану және бағалау***

Қаржы активтері алғаш рет танылғанда кейіннен амортизацияланған құны бойынша, басқа да жиынтық кіріс (БЖК) арқылы әділ құны бойынша және пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Қаржы активтерінің бастапқыда танылған кездегі жіктелуі шартта көзделген қаржы активі мен Компания бұл активтерді басқару үшін қолданатын бизнес-модель бойынша ақша ағындарының сипаттамаларына тәуелді болады. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Компания іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешекті қоспағанда, Компания қаржы активтерін бастапқыда пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері жағдайында мәміле бойынша шығындар сомасына ұлғайтылған әділ құны бойынша бағалайды. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Компания іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешек 15 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес айқындалған мәміленің бағасы бойынша айқындалады.

Қаржы активін амортизацияланған құны бойынша немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша жіктеу және бағалау үшін осы активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне «борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана» болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздеуі қажет. Мұндай бағалау SPPI-тест деп аталады және әрбір құралдың деңгейінде жасалады.

Компания қаржы активтерін басқару үшін пайдаланатын бизнес-модель ақша ағындарын әкелу мақсатында Компания өзінің қаржы активтерін басқаратын тәсілді сипаттайды. Бизнес-модель ақша ағындарының шартта көзделген ақша ағындарын алудың, қаржы активтерін сатудың немесе екеуінің де салдары болатындығын айқындайды.

Заңнамамен немесе белгілі бір нарықта (стандартты талаптарда жасалатын сауда-саттық) қабылданған қағидамен белгіленген мерзімде активтерді жеткізуді талап етуші қаржы активтерін сатып алу немесе сату бойынша барлық операциялар ол жасалған күнге, яғни Компания активті сатып алуға немесе сатуға өзіне міндеттеме қабылдаған күнге танылады.

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржы активтері екі санатқа жіктеледі:

- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);
- пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар)

Бұл санат Компания үшін барынша орынды болып табылады. Компания қаржы активтерін амортизацияланған құны бойынша бағалайды, егер келесі талаптардың екеуі де орындалса:

- қаржы активі бизнес-модельдің шеңберінде ұсталады, оның мақсаты қаржы активтерін шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұстау болып табылады; және
- қаржы активінің шарттық талаптары көрсетілген күндерге борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздейді.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып бағаланады және оларға құнсыздануға қатысты талаптар қолданылады. Пайда немесе зиян активтің мойындалуы тоқтаған, ол түрлендірілген немесе құнсызданған жағдайда пайданың немесе зиянның құрамында танылады. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына Компания сауда дебиторлық берешекті жатқызады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Қаржы активтері (жалғасы)*****Кейінгі бағалау (жалғасы)******Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері***

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына саудаға арналған қаржы активтері, пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын деп бастапқыда танылған кезде Компанияның қарауына қарай жіктелген қаржы активтері немесе міндетті түрде әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері жатады. Жакын арада сату мақсатымен сатып алынған болса, қаржы активтері саудалауға арналған деп жіктеледі. Бөлек ендірілген туынды құралдарды қоса алғанда, туынды құралдар, олар Компанияның қарауына қарай тиімді хеджирлеу құралдары ретінде айқындалған жағдайларды қоспағанда, саудаға арналған деп жіктеледі. Солар бойынша ақша ағындары борыштың негізгі сомасының және пайыздардың есебінен тек төлемдер болып табылмайтын қаржы активтері пайдаланылатын бизнес-модельге қарамастан пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша жіктеледі және бағаланады. Амортизацияланған құны бойынша немесе жоғарыда сипатталғандай басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдарды жіктеуге арналған критерийлерге қарамастан бастапқыда танылған кезде Компания борыштық құралдарды өз қарауына қарай, егер мұндай жіктеу амалы есептегі сәйкессіздікті жоятын болса немесе айтарлықтай азайтатын болса, пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктей алады.

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері қаржылық жағдай туралы есепте әділ құны бойынша ескеріледі, ал олардың әділ құнының таза өзгеруі пайда немесе зиян туралы есепте танылады.

Мойындауды тоқтату

Қаржы активі (немесе қолданылуына қарай – қаржы активінің бір бөлігі немесе сол сияқты қаржы активтері тобының бір бөлігі) қаржылық жағдай туралы есепте мойындалуын тоқтатады, егер:

- активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Компания активтен ақша ағындарын алу құқығын ақша ағындарын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша еш кешіктірмей алатын үшінші тарапқа төлеу бойынша өзіне міндеттеме алғанда; немесе (а) Компания барлық тәуекелдер мен активтен түсетін пайданы бергенде, не болмаса (б) Компания барлық тәуекелдер мен активтен түсетін пайданы бермегенде және сақтамаған, бірақ осы активтерді бақылау функциясын берген жағдайда.

Егер Компания өзінің активтен ақша ағынын алу барлық құқығын берсе не транзиттік келісім жасаса, ол меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен табысты сақтап қала алған-алмағанын және, егер сақтап қала алған болса, онда қандай көлемде екендігін бағалайды. Егер Компания активтен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сақтамаса, сондай-ақ активке бақылауды бермесе, ол берілген активке өзінің қатысуын жалғастыруы дәрежесінде тануын жалғастырады. Мұндай жағдайда Компания тиісті міндеттемені мойындайды. Берілген актив және тиісті міндеттеме Компания сақтаған құқықтар мен міндеттемелерді көрсететін негізде бағаланады.

Берілген актив бойынша кепілдік түрін қабылдайтын жалғасатын қатысу келесі өлшемдердің: активтің бастапқы баланстық құны немесе төленуін Компания талап етуі мүмкін өтемақының ең көп соманың ең азы бойынша бағаланады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Компания пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын барлық борыштық құралдарға қатысты күтілетін несиелік зиянды (КНЗ) бағалау резервін мойындайды. КНЗ шартқа сәйкес тиесілі болатын ақша ағындары мен Компания бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені немесе оның шамамен алынған мәнін пайдалана отырып дисконтталған алуды күтіп отырған барлық ақша ағындарының арасындағы айырманың негізінде есептеледі. Күтілетін ақша ағындарына ұсталатын қамтамасыз етуді сатудан немесе шарттық талаптардың ажырамас бөлігі болып табылатын несие сапасын арттырудың басқа тетіктерінен болатын ақша ағындары жатады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Қаржы активтері (жалғасы)*****Қаржы активтерінің құнсыздануы (жалғасы)***

КНЗ екі кезеңде танылады. Бастапқы танылған сәттен бастап несиелік тәуекел айтарлықтай ұлғаймаған қаржы құралдары бойынша келесі 12 айдың (12 айлық күтілетін несиелік зиян) ішінде мүмкін болатын дефолттардың салдарынан туындауы мүмкін несиелік зиянға қатысты залалға бағалау резерві құрылады. Солар бойынша бастапқы танылған сәттен бастап қаржы құралдары үшін несиелік тәуекел айтарлықтай ұлғайған дефолттың орын алу мерзімдеріне қарамастан (бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелік зиян) осы қаржы құралының қалған қолданылу мерзімінің ішінде күтілетін несиелік зиянға қатысты залалға бағалау резерві құрылады.

Сауда дебиторлық берешекке және шарт бойынша активтерге қатысты Компания КНЗ-ны есептеу кезінде жеңілдетілген тәсілді қолданады. Тиісінше, Компания несиелік тәуекелдің өзгерістерін қадағаламайды, ал оның орнына әрбір есепті күнге бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелік зиянға тең сомада залалға бағалау резервін мойындайды. Компания қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын болжамды факторларды ескере отырып түзетілген несиелік зиянның пайда болуының өткен тәжірибесіне сүйене отырып бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланды.

Егер шартта көзделген төлемдердің мерзімі 90 күнге өтіп кетсе, Компания қаржы активі бойынша дефолт болды деп есептейді. Дегенмен, белгілі бір жағдайларда Компания, егер ішкі немесе сыртқы ақпарат Компания ұстап қалатын несиесі сапасын арттыру тетіктерін ескерместен, Компанияның шартта көзделген қалған төлемдердің барлық сомасын алатындығына нұсқаға, қаржы активі бойынша дефолт болды деген қорытындыға келе алады. Егер Компанияның шартта көзделген ақша ағындарының өтелуіне қатысты негізделген үміттері болмаса, қаржы активі есептен шығарылады.

Қаржылық міндеттемелер***Бастапқы тану және бағалау***

Қаржылық міндеттемелер бастапқы мойындау кезінде тиісінше пайда немесе залал; несиелер мен қарыздар, кредиторлық берешек немесе тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралдары ретінде Компанияның қарауына қарай жіктелген туынды құралдар арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Барлы қаржылық міндеттемелер бастапқыда оларға мәміле бойынша тікелей байланысты шығындар шегеріліп (несиелер, қарыздар мен кредиторлық берешек болған жағдайда) әділ құны бойынша танылады.

Компанияның қаржылық міндеттемелеріне сауда және басқа да кредиторлық берешек кіреді.

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржылық міндеттемелер келесі екі санатқа жіктеледі:

- пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер;
- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер (несиелер, қарыздар және кредиторлық берешек).

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер

«Пайда немесе зиян арқылы бағаланатын қаржылық міндеттемелер» санатына Компанияның қарауына қарай жіктелген саудаға арналған қаржылық міндеттемелер және пайда немесе зиян арқылы бағаланатын қаржылық міндеттемелер санатында бастапқы тануға жатқызылған қаржылық міндеттемелер жатады.

Егер олар таяу арада керіп сатып алу мақсатында болса, қаржылық міндеттемелер саудаға арналған деп жіктеледі. Осы санатқа сондай-ақ Компания шарт бойынша бір жақ болып табылатын, олар 9 ХҚЕС (IFRS) айқындалғандай хеджирлеу қатынастарының шеңберінде хеджирлеу құралдары ретінде Компанияның қарауына қарай айқындалмаған туынды қаржы құралдар жатады. Бөлінген ендірілген туынды құралдар олар Компанияның қарауына қарай тиімді хеджирлеу құралдары ретінде жіктелген жағдайларды қоспағанда, саудаға арналған деп жіктеледі.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Қаржылық міндеттемелер (жалғасы)*****Кейінгі бағалау (жалғасы)****Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер (жалғасы)*

Саудаға арналған міндеттемелер бойынша пайда немесе зиян пайда немесе зиян туралы есепте танылады.

Бастапқы тану кезінде Компанияның қарауына қарай пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын деп жіктелген қаржылық міндеттемелер бастапқы тану күніне осы санатқа және тек 9 ХҚЕС-тің (IFRS) критерийлерін сактай отырып жатқызылады. Компанияның пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын оның қарауы бойынша жіктелген қаржылық міндеттемелері жоқ.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер (несиелер, қарыздар және кредиторлық берешек)

Бұл санат Компания үшін барынша маңызды болып табылады. Бастапқы мойындалғаннан кейін сауда және басқа да кредиторлық берешек тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша пайда мен зиян оларды тану доғарылғаннан кейін, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеме қолданыла отырып амортизация есептелуіне қарай танылады.

Амортизацияланған құн сатып алу кезіндегі дисконттарды немесе сыйлықақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажыратылмас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме амортизациясы пайда немесе зиян туралы есепте қаржыландыру шығындарының құрамына жатқызылады.

Бұл санатқа, ең алдымен, сауда және басқа да кредиторлық берешек жатады.

Мойындауды тоқтату

Қаржылық міндеттеменің танылуы, егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса, немесе оның әрекет ету мерзімі аяқталған жағдайда тоқтатылады. Егер қолданыстағы қаржылық міндеттеме дәл сол несие берушінің алдында едәуір ерекшеленетін талаптарда басқа міндеттемеге ауыстырылса немесе егер қолданыстағы міндеттеменің талаптары едәуір өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгеріс бастапқы міндеттеменің мойындалуын тоқтату ретінде және жаңа міндеттемені мойындаудың басталуы ретінде ескеріледі, ал олардың ағымдағы құнындағы айырмасы пайда немесе зиян туралы есепте мойындалады.

Тауар-материалдық қорлар

Тауар-материалдық емес қорлар қос мөлшердің ең азы бойынша ескеріледі: әрбір койма бойынша бөлек ФИФО әдісі бойынша өзіндік құны және өткізудің таза құны. Оның құнына әрбір затты тиісті жерге жеткізумен және оларды ағымдағы күйге келтірумен байланысты әдеттегі қызмет барысында болған барлық шығындар жатады. Шикі мұнайдың құны, орташа өндіріс көлемінің негізінде тозу, таусылу және амортизация шығыстарының және үстеме шығыстардың тиісті бөлігін қоса алғанда, өндірудің өзіндік құны болып табылады.

Мұнайды өткізудің таза құны, мұндай өткізумен байланысты шығыстарды шегере отырып, өткізудің болжамды бағасына негізделеді. Материалдар мен қорлар әдеттегі қызметтің барысында өтелетін күтілетін сомандан аспайтын құн бойынша ескеріледі.

Қосылған құн салығы (ҚҚС)

Салық органдары нетто негізде сату мен сатып алу бойынша ҚҚС есепке алуға мүмкіндік береді. Өтелуге жататын ҚҚС, ішкі нарықтағы сатулар бойынша ҚҚС-ты шегере отырып, ішкі нарықтағы сатып алулар бойынша ҚҚС-ты білдіреді. Экспортқа сатылымдар нөлдік мөлшерлеме бойынша салынады. Дегенмен, ҚҚС-тың есепке алынуына тек салық органдары өтелуге жататын ҚҚС растау үшін жасаған салықтық тексеру нәтижелерінің негізінде ғана жол беріледі.

Егер ақшаның уақытша құнының әсері елеусіз болса, өтелуге жататын ұзақ мерзімді ҚҚС тиісті жағдайларда бұл активке тән болатын тәуекелдерді көрсететін тәуекелсіз мөлшерлеменің көмегімен дисконтталады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Қосылған құн салығы (ҚҚС) (жалғасы)**

Өтелуге жататын ҚҚС-тың баланстық құны өтелуге жататын ҚҚС-тың құнсыздану резервінің шотын пайдалана отырып өтелетін сомаға дейін азайтылады. Құнсызданудан болған залал сомасы Жиынтық кіріс туралы есепте жалпы және әкімшілік шығыстар құрамында көрсетіледі.

Егер кейіннен өтелуге жататын ҚҚС сомасының көлемі бюджеттен өтелетін болса, құнсызданудан бұрын танылған залалды өтелуге жататын ҚҚС-тың құнсыздану резервінің шотын пайдалана отырып қалпына келтірген жөн.

Ақша қаражаты мен оның баламалары

Ақша қаражаты мен оның баламаларына кассадағы қолма-қол ақша, банк салымдарында орналасқан қаражат, бастапқы өтеу мерзімі үш айдан артық болмайтын басқа да қысқа мерзімді өтімділігі жоғары инвестициялар жатады.

Жарғылық капитал

Жай акциялар, солар бойынша эмитенттің қарауына қарай төленетін дивидендтер капитал ретінде жіктеледі. Жаңа акцияларды шығаруға тікелей байланысты үшінші тараптардың қызметіне ақы төлеу шығыстары осы эмиссияның нәтижесінде алынған капиталдың кемітілуі ретінде көрсетіледі.

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттемелер ретінде танылады және есепті күнді қоса алғанға дейін жарияланған жағдайда ғана есепті күнгі капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есепті күнге дейін ұсынылса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ қаржылық есептілік шығарылуға бекітілген күнге дейін ұсынылса немесе жарияланса, есептілікте ашып көрсетіледі.

Резервтер

Егер Компанияның өткен оқиға нәтижесінде пайда болған ағымдағы міндеттемесі, осы міндеттемені өтеу үшін қажет болатын экономикалық пайдадан айрылу ықтимал болса және осындай міндеттеме сомасының сенімді бағасын алу мүмкін болса, резервтер танылады.

Егер Компания резервтердің бір бөлігінің немесе барлықтарының өтемақысын алуды болжап отырса, мысалы, сақтандыру шарты бойынша, өтемақы тек өтемақыны алуда күмән болмаған жағдайда ғана жекелеген актив ретінде мойындалады. Резервке қатысты шығыс өтемақыны шегере отырып, жиынтық кіріс туралы есепте көрсетілген.

Егер ақшаның уақытша құнының ықпалы елеулі болса, резервтер салық салынғанға дейінгі ағымдағы мөлшерлеме бойынша дисконтталады, әрі ол қолданылатын жағдайда нақты міндеттемеге тән болатын тәуекелдерді көрсетеді. Егер дисконттау қолданылатын болса, резервтің ұлғаюы уақыт өткен сайын қаржыландыруға жұмсалған шығыстар ретінде мойындалады.

Белгіленген төлемдер бойынша міндеттеме

Компания қызметкерлердің есептелген жалақысынан зейнетақы аударымдары ретінде тиісті зейнетақы қорларына 10% ұстап қалады. Зейнетақы аударымдарының мөлшері 2021 жылы айына 212.500 теңге сомасымен шектелген (2020 жыл: айына 212.500 теңге). Қолданыстағы қазақстандық заңнамаға сәйкес қызметкерлер өздерінің зейнетақымен қамсыздандыруы үшін өздері жауапкершілік көтереді. 2014 жылғы 1 қаңтардан бастап Компания сондай-ақ өзінің көпшілік қызметкерлерінің кірістерінен олардың зейнетақы қорларына 5% мөлшерінде міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарын аударуға міндетті.

Белгіленген төлемдер бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелер

Компания өз қызметкерлеріне Компания мен өз қызметкерлері арасындағы Ұжымдық шарттарға және басқа да құжаттарға сәйкес зейнеткерлікке шыққанға дейін де және кейін де ұзақ мерзімді сыйақы төлейді. Ұжымдық шарт пен басқа да құжаттар, атап айтқанда, зейнетке шығу, зейнетке мерзімінен бұрын шығу бойынша біржолғы жәрдемақыларды төлеуді, еңбекке жарамсыздық, мерейтой және каза болу жағдайында қызметкерлерге материалдық көмек көрсетуді көздейді. Жәрдемақы алу құқығы әдетте қызметкердің зейнеткерлікке шыққанға дейін жұмыс өтіліне байланысты.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Белгіленген төлемдер бойынша міндеттеме (жалғасы)***Белгіленген төлемдер бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелер (жалғасы)*

Біржолғы жәрдемақыларды және зейнетке мерзімінен бұрын шығу бойынша жәрдемақыларды төлеу бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу еңбек қызметі аяқталғаннан кейін белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспарларын есептеу кезінде қолданылатын әдістеме бойынша қызметкердің еңбек қызметі ішінде жүзеге асырылады. Жыл ішінде туындаған актуарлық пайда мен зиян басқа жиынтық кірістің құрамында көрсетіледі. Осы мақсат үшін актуарлық пайда мен зиян актуарлық болжамдарға өзгерістердің әсерін де, актуарлық болжамдар мен нақты деректер арасындағы айырмаларға байланысты бұрынғы тәжірибенің әсерін де қамтиды. Басқа өзгерістер ағымдағы қызметтер құнын, бұрынғы қызметтер құнын және кадрлар қысқаруын немесе жасалған есеп айырысуларды қоса алғанда ағымдағы кезеңде танылады.

Зейнетақы міндеттемелерін есепке алғанда қолданылған аса елеулі болжамдар – бұл дисконт мөлшерлемесі мен өлім-жітім деңгейінің күтілетін өзгерістері. Шегерім мөлшерлемесі болашақ міндеттемелердің таза келтірілген құнын анықтау үшін қолданылады және әр жылы осындай міндеттемелер бойынша дисконт амортизациясы жиынтық кіріс туралы есепте қаржыландыру шығыстары ретінде көрсетіледі. Қайтыс болуды болжау сыйақы төлеудің болашақ ағынын болжамдау үшін қолданылады, ол сонан соң міндеттемелердің таза келтірілген құнын алу үшін шегеріледі.

Біржолғы демалыс жәрдемақылардан басқа, қызметкерлерге сыйақылар қызметкерлерге басқа сыйақылар ретінде қарастырылады. Осы ұзақ мерзімді сыйақылар бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу қызметкердің еңбек қызметі ішінде белгіленген төлемдері бар зейнетақылық жоспарларды есептеу кезінде қолданылатын әдіспен жүзеге асырылады.

Мұндай міндеттемелерді жыл сайынғы негізде тәуелсіз білікті актуарийлер бағалайды.

Кірістерді мойындау

Компания шикі мұнайды қысқа мерзімді шарттар бойынша, фрахт, сақтандыру және сапаға жеңілдіктердің құнына түзетілген Platt's жариялаған Brent орташа (жоғары/төмен) баға белгілеулерінің орташа 5 мәні ретінде айқындалатын бағалар бойынша өткізеді. Шикі мұнай іс жүзінде кемеңіз бортына жүктелген немесе кемеден түсірілген, келісімшарт бойынша келісілген талаптарға қарай мұнай құбырына немесе жеткізудің басқа да тетігіне түскен сәттен бастап меншік құқығының өтуі жүзеге асырылады және кірістер әдетте танылады.

Компанияның шикі мұнайды сатуға арналған келісімшарттарында белгілі бір уақыт кезеңінің ішінде жеткізілуі тиіс шикі мұнайдың барынша көп көлемі көрсетіледі. Тиелген, бірақ сатып алушыға әлі жеткізілмеген шикі мұнай қаржылық жағдай туралы есепте тауар-материалдық қорлар ретінде ескеріледі.

Салық салу

Ағымдағы табыс салығы бойынша шығысқа ағымдағы корпоративтік табыс салығы, үстеме пайдаға салынатын салық және мерзімі ұзартылған салық жатады.

Табыс салығы

Ағымдағы және алдыңғы кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер салық органдарынан өтелуге немесе салық органдарына төленуге болжанатын сома бойынша бағаланады. Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлемелері мен салық заңнамасы, – Компания өз қызметін жүзеге асыратын және салық салынатын кірісті алатын елдерде есепті күнге қабылданған немесе нақты қабылданған мөлшерлемелер мен заңнамалар.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***2. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Салық салу (жалғасы)***Үстеме пайда салығы*

Үстеме пайда салығы (ҮПС) табыс салығы ретінде қарастырылады және табыс салығы бойынша шығыстардың бір бөлігін құрады. 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген қолданыстағы салық заңнамасына сәйкес Компания жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшартқа қатысты ҮПС-ты жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір бөлек келісімшарт бойынша жиынтық жылдық кірістің бір жылғы аударымдарға ара қатынасының негізінде құбылмалы мөлшерлемелер бойынша есептейді және төлейді. ҮПС-ты қолдануды көздейтін жиынтық жылдық кірістің әрбір салық жылындағы аударымдарға ара қатынасы 1,25:1 құрайды. ҮПС мөлшерлемелері әрбір келісімшартқа қатысты аударымдардың 25% артық жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшартқа қатысты салық салынатын кірістің (Корпоративтік табыс Салығы мен рұқсат етілген баға белгілеулер есептен шығарылғаннан кейін салық салынатын кіріс) бір бөлігі қолданылады.

Мерзімі ұзартылған табыс салығы

Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер мен міндеттемелер активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың баланстық құны арасында қаржылық есептілік мақсаттары үшін туындайтын барлық уақытша айырмалар бойынша міндеттемелер әдісін пайдалана отырып барлық уақытша айырмаларға қатысты есептеледі. Мерзімі ұзартылған салық бойынша актив тек соған қатысты есептен шығарылатын уақыт айырмалары азайтылуы мүмкін салық салынатын пайданы алудың айтарлықтай ықтималдығы бар дәрежеде ғана танылады. Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелер барлық салық салынатын уақыт айырмалары үшін танылады. Мерзімі ұзартылған салық активтері мен міндеттемелер қолданысқа енгізілген немесе есепті күнге нақты заңдастырылған салық мөлшерлемелерінің негізінде активті өткізу немесе міндеттемені өтеу кезеңінде қолданылатын салық мөлшерлемелері бойынша есептеледі. Мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы ағымдағы салық активтерін есепке алуға заңды, заңи тұрғыдан жарамды құқықтар болған кезде есепке алынуы мүмкін.

3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР МЕН БАҒАЛАУЛАР

Компанияның қаржылық есептілігін әзірлеу оның басшылығынан есепті кезеңнің соңына пікір білдіруін, есепте көрсетілетін түсім сомаларына, шығыстарға, активтер мен міндеттемелерге, сондай-ақ шартты міндеттемелер туралы ақпараттың ашылып көрсетілуіне ықпал ететін бағалау мәндері мен жорамалдарды айқындауды талап етеді. Осы жорамалдар мен бағалау мәндеріне қатысты белгісіздік мұндай жорамалдар мен бағалаулар қабылданатын активтің немесе міндеттеменің ағымдағы құнына қатысты келешекте едәуір түзетулер жасауды қажет етуі мүмкін нәтижелерге әкеліп соқтыруы мүмкін.

Пайымдаулар

Компания басшылығы есепке алу саясатын қолдану барысында, есепті бағалаудан басқа, қаржылық есептілікте бейнеленген сомаға барынша едәуір әсер ететін мынадай пайымдаулар жасады:

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім

Компания сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша барлық түсім белгілі бір уақыт сәтінде түскендігін анықтады, түсімнің мойындалуы Компания басшылығынан есептілікте көрсетілетін түсім сомаларына әсер ететін пайымдаулар жасауды қажет етеді. Мұнайды өткізуге арналған шарттық қарым-қатынастар басқа талаптармен қатар уақыт өтісімен түсімнің мойындалуына әкеп соқтыра алады.

Компанияның түсіммен операциялар бойынша принципал немесе агент болып табылатындығын бағалау кезінде пайымдау қолданылады. Компанияның принципал ретінде болатындығын анықтау кезінде, келісімдердің талаптары мұқият қаралып, Компания өнімді ол сатып алушыға берілгенге дейін бақылайды деген тұжырым жасалды. Баламалы келісімдерде Компания агент ретінде айқындалуы мүмкін.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Пайымдаулар (жалғасы)***Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім (жалғасы)*

Қолданыстағы келісімшарттардың талаптарына сәйкес Компания тиеу немесе тасымалдау қызметтерінің сатып алушыға көрсетілмейтіндігін айқындайды және орындалуға лайықты жалғыз міндет шикі мұнай мен мұнай өнімдерін сату жатады. Тиеу жұмыстары қызмет ретінде көрсетілетіндігін және бұл орындалуға жататын міндеттемені сәйкестендіруге, орындалуға жататын барлық міндеттемелерді белгілі бір уақыт сәтінде мойындауға, сондай-ақ түсімді мойындаудың жалпы мерзімдеріне ықпал ететіндігін айқындау кезінде пайымдау қажет болады. Компания басшылығы тиеу бойынша шығыстар орындалуға жататын бөлек міндеттеме болып табылады деп есептемейді, өйткені солармен байланысты тәуекелдер мен сыйақылар сатып алушыға портта тиеу сәтінде өтеді.

Мерзімі ұзартылған салық активтері

Кейінге қалдырылған салық корпоративтік табыс салығы (КТС) үшін, сол сияқты үстеме табыс салығы (ҮПС) үшін есептеледі. Мерзімі ұзартылған КТС пен ҮПС күтілетін мөлшерлемелер бойынша жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарға байланған активтер мен міндеттемелердегі уақыт айырмаларына есептеледі. Мерзімі ұзартылған КТС пен ҮПС базалары, солар туралы ақпарат *8-ескертпеде* ашылып көрсетілген және салық заңнамасына сәйкес есептеледі. Салық салуға қатысты белгісіздік факторлары туралы ақпарат *20-ескертпеде* ашылып көрсетіледі.

Мерзімі ұзартылған салық активтері басшылықтан Компанияның танылған мерзімі ұзартылған салық активтерін пайдалану үшін келешек кезеңдерде жеткілікті болатын салық салынатын пайданы алатындығының ықтималдылығын бағалауды қажет етеді. Келешек салық салынатын пайданы алуға қатысты жорамалдар басшылықтың келешек ақша ағындарына қатысты бағалауына тәуелді болады. Келешек салық салынатын кірістің бұл бағалаулары операциялық қызметтен болатын болжамды ақша ағындарына (оларға мұнайды өндіру және сату көлемдері, оның бағасы, қорлары, операциялық шығындар, пайдаланудан шығару шығындары, күрделі шығындар, дивидендтер және капиталды басқару бойынша басқа да операциялар әсер етеді) және қолданыстағы салық заңнамасын қолдану туралы пайымдауға негізделген. Егер ақша қаражатының келешек ағындары мен салық салынатын пайда бағалаудан айтарлықтай ерекшеленетін болса, бұл Компанияның есепті күнге көрсетілген таза кейінге қалдырылған салық активтерін өткізу қабілетіне әсерін тигізе алады. Сонымен бірге, Компания жұмыс істейтін юрисдикцияларда салық заңнамасының келешекте өзгеруі Компанияның келешек кезеңдерде салық шегерімдерін алу қабілетін шектеуі мүмкін. Компания басшылығы танылған мерзімі ұзартылған салық активтерін пайдалану үшін келешек кезеңдерде жеткілікті болатындай салық салынатын пайданы алу ықтималдылығын жоғары деп бағалайды.

Бағалаудың белгісіздігі*Мұнай мен газ қорларын бағалау*

Мұнай мен газдың қорлары – Компанияның мұнай-газ кен орындарында экономикалық және заңгерлік тұрғыда өндірілуі мүмкін көмірсутектердің көлемін бағалау. Компания білікті мамандар көмірсутектердің мөлшері, тереңдігі, формасы мен мазмұны, сондай-ақ лайықты болатын өндіру әдістері мен шығарып алу қарқыны туралы геологиялық және техникалық деректерге қатысты жинаған ақпаратқа негізделген өзінің коммерциялық қорлары мен ресурстарын бағалайды. Коммерциялық қорлар мұнай мен газ қорларын бағалауды, шығарып алу коэффициенттерін және шикізатқа келешек бағаларды пайдалана отырып айқындалады, соңғылары шығарып алынатын қорлардың жалпы сомасы мен жалпы қорлардың үлесіне әсер етеді. Келешек күрделі шығындар коммерциялық қорларды өндіруге қажетті ұңғымалардың санына қатысты жорамалдарды, мұндай ұңғымалардың құнын және солармен байланысты өндірістік қуаттылықтарды, сондай-ақ басқа да күрделі шығындарды пайдалана отырып бағаланады.

Компания Қоғамның мұнай-газ инженерлері қоғамының (SPE) әдістемесіне сәйкес өзінің мұнай мен газ қорларын бағалайды. Компания қорларды бағалау кезінде ұзақ мерзімді жоспарлы бағаларды пайдаланады. Дәлелденген қорларды бағалау үшін жоспарлы бағаларды пайдалану жыл соңына спот бағаларды пайдалануға тән тұрақсыздықтың ықпалын жояды. Коммерциялық қорларды бағалау кезінде пайдаланылған Brent маркалы мұнайдың ұзақ мерзімді бағасының ағымдағы пайымдауы баррель үшін 70 АҚШ долларын құрайды (2020 жыл: баррель үшін 48 доллар). 2021 жылғы 31 желтоқсанға мұнай-газ активтерінің баланстық құны *9-ескертпеде* көрсетілген.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)***Мұнай мен газ қорларын бағалау (жалғасы)*

Қолданылатын экономикалық жорамалдар өзгеруі мүмкін болғандықтан, кен орнын пайдалану уақытында қосымша геологиялық ақпаратты алу шамасына қарай шығарып алынатын қорлардың бағалануы да өзгеруі мүмкін. Салыстырмалы түрдегі белгісіздік деңгейі қорларды екі негізгі санаттың біріне: дәлелденген немесе дәлелденбеген қорларға жатқызу арқылы көрсетілуі мүмкін. Дәлелденген қорларды өндіруде дәлелденбеген қорлармен салыстырғанда үлкен айқындылық бар және дәлелденген қорлар оларды өндіру мүмкіндігіне қатысты белгісіздіктің прогрессивті өсуін белгілеу үшін әзірленген және әзірленбеген қорларға бөлінуі мүмкін.

Жыл сайын бағалаулар талданып, түзетіліп отырады. Түзетулер қолдағы геологиялық деректерді, өндіру туралы өнеркәсіптік параметрлерді немесе деректерді бағалау немесе қайта бағалау; жаңа деректердің; немесе бағалар бойынша жорамалдардағы өзгерістердің салдарынан туындайды. Қорларды бағалау сондай-ақ кері әрекетті арттыру үшін жобалардың қолданылуы, пласт өнімділігіндегі өзгерістердің немесе әзірлеу стратегиясындағы өзгерістердің салдарынан қайта қаралуы мүмкін. Мұндай өзгерістер Компанияның қаржылық жағдайы мен нәтижелеріне әсер ете алады, оларға мыналар жатады:

- мұнай-газ және басқа да активтердің баланстық құны (9-ескертілме);
- жиынтық кіріс туралы есептегі тозу, таусылу және амортизациялық аударымдар (9-ескертілме);
- активтердің есептен шығарылуы бойынша міндеттемелер – егер қорларды бағалаудағы өзгерістер мұндай іс-қимылдардың жасалатындығына қатысты үміттерге және солармен байланысты мұндай іс-қимылдарға шығындарға әсер етсе (9 және 16-ескертілмелер);
- кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны – мұндай активтерді өтеу ықтималдылығын бағалаудағы өзгерістерге орай өзгеруі мүмкін (8-ескертілме).

Мұнай-газ активтерінің амортизациясы

Мұнай-газ активтерінің амортизациясы дәлелденген әзірленген қорлардың сомаларына қатысты өндірістік әдіспен есептеледі. Бұл кен орнындағы күтілетін қалған өндірудің тауысылуына тепе-тең болатындай амортизацияның есептелуіне әкеп соқтырады.

Әрбір объектінің қызмет ету мерзімін айқындау кезінде іс жүзіндегі қызмет ету мерзімінің шектелуі, сондай-ақ кен орнының экономикалық шығарылып алынатын қорлардың ағымдағы бағалаулары ескеріледі. Бұл есептеулер бағалаулар мен жорамалдарды, оның ішінде қорлардың көлемі мен келешек күрделі шығындарды пайдалануды қажет етеді. Дәлелденген әзірленген қорлардағы өзгерістер қорларды бағалау кезінде пайдаланылатын факторлардың немесе жорамалдардың өзгеруінен туындауы мүмкін, оның ішінде:

- шикі мұнайға іс жүзіндегі және болжамды бағалар арасындағы айырма;
- келешек күрделі шығындарға әсер етуі мүмкін көзделмеген операциялық мәселелер.

Мұнай-газ активтерінің құнсыздануы

Компания активтерді немесе ақша қаражатын жасайтын активтер тобын («жасайтын бірлік») оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер активтің баланстық құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда құнсыздану мәніне бағалайды. Егер мұндай индикатор бар болып шықса, өткізу шығыстарын және пайдалану құнын шегере отырып әділ құнынан барынша жоғары мән ретінде қарастырылатын өтелетін құнның лайықты бағалануы жүргізіледі. Мұндай есептеулер дисконт мөлшерлемесі, капиталдағы келешек мұқтаждық, тәуекелдер мен айқындықсыздыққа ұшырағыш келетін операциялық шығындар сияқты бағалаулар мен жорамалдарды пайдалануды қажет етеді. Активтің немесе жасайтын бірліктің баланстық құны өтелетін сомадан асып кетсе, онда актив немесе жасайтын бірлік құнсызданған болып есептеледі және өтелетін сомаға дейін есептен шығарылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)***Мұнай-газ активтерінің құнсыздануы (жалғасы)*

Өтелетін құнды бағалау кезінде келешекте күтілетін ақша ағындары активтер тобына / жасайтын бірлікке тән болатын тәуекелдерге түзетіледі және ақшаның уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағалауды көрсететін салық салуға дейінгі дисконт мөлшерлемесін пайдалана отырып, оның ағымдағы құнына дейін дисконтталады. Сату шығыстарын шегере отырып әділ құн нарыққа қатысушылардың арасында жасалатын әдеттегі мәміле шеңберінде активті сату кезінде алынатын құн ретінде айқындалады және Компания үшін айрықша болуы мүмкін факторлардың ықпалын көрсетпейді және бүтіндей Компанияға таралмайды.

Компания басшылығы өткізген құнсыздану тестісінің нәтижесінде кен орындардың коммерциялық рентабельділігінің төмендегені анықталмады.

Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер

Белгілі бір келісім-шарттардың талаптары бойынша заңнамаға және нормативтік-құқықтық актілерге сәйкес Компанияның негізгі құралдарды демонтаждау және жою және кез келген кен орындарындағы жер учаскелерін қалпына келтіру бойынша заңды міндеттемелері болады. Атап айтқанда, Компанияның міндеттемелеріне барлық өндірістік емес ұңғымаларды біртіндеп жабу және құбырларды, ғимараттарды демонтаждау және келісімшарттық аумақты рекультивациялау сияқты қызметті түпкілікті тоқтату жатады. Лицензияның қолданылу мерзімі Компанияның қарауы бойынша ұзартылмайтындықтан, түпкілікті жабу бойынша міндеттемелерді өтеудің есеп мерзімі әрбір лицензиялық кезең аяқталған күн болып табылады.

Егер активтерді жою бойынша міндеттемелер кен орындарын экономикалық жағынан негіздемелі түрде пайдалануды аяқтау өткенде өтелуі қажет болса, онда көрсетілген міндеттеме ұңғымаларды жою бойынша барлық шығыстарды және жабу бойынша соңғы шығыстарды косу салдарынан едәуір өсуші еді. Ұңғымаларды жоюды қаржыландыру бойынша Компанияның міндеттемелерінің және түпкілікті жабу бойынша шығыстардың көлемі тиісті келісім-шарттардың және қолданыстағы заңнаманың талаптарына байланысты.

Міндеттемелер лицензиялық кезең соңында түпкілікті жою және түпкілікті жабу бойынша мұндай шығыстарды қаржыландыру бойынша келісімшарт та, заңнама да белгілі бір міндеттемені түсіндірмеген сол жағдайларда танылмайды. Мұндай шешімді қабылдау кейбір айқындылықтың болмауымен және біршама байымдаулармен түсіндіріледі.

Басшылықтың мұндай міндеттемелердің болуына немесе болмауына қатысты бағасы Үкіметтің саясаты мен тәжірибесіндегі немесе жергілікті салалық тәжірибеге өзгерістермен бірге өзгеруі мүмкін. Компания активтердің істен шығуы бойынша міндеттемелерді әрбір келісімшарт бойынша бөлек есептейді.

Міндеттемелердің сомасы инфляцияның күтілетін деңгейіне түзетілген және қазақстандық нарыққа тән тәуекелдерге түзетілген өтпелі экономикамен елдің мемлекеттік борышы бойынша орташа ұзақ мерзімді тәуекелсіз пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған міндеттемелерді өтеу үшін күтілетін, талап етілетін ретіндегі бағаланған шығындардың ағымдағы құны болып табылады. Компания келісімшарттық аумақты қалпына келтіру бойынша міндеттемені әрбір есепті күнге қайта қарайды және «Негізгі құралдардың объектісін пайдаланудан шығару, олар орналасқан учаскедегі табиғи ресурстарды қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге және өзге де осыған ұқсас міндеттемелерге өзгерістер» 1 Түсіндірмеге сәйкес ең үздік бағаны көрсету үшін түзетіледі.

Жабуға арналған келешек шығындарды бағалау кезінде елеулі бағалаулар мен басшылық жасаған пайымдаулар пайдаланылды. Бұл міндеттемелердің көпшілігі алыс болашаққа жатқызылады және заңнама талаптарындағы түсініксіздіктен басқа, Компанияның бағасына активтерді жою технологиясындағы, шығындардағы және салалық тәжірибедегі өзгерістер әсер етуі мүмкін. 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанына резервтің шамамен 40,85% және 39,94%, тиісінше, түпкілікті жабу шығындарына жатады. Компания ағымдағы жылдың бағасын және ұзақ мерзімді инфляция деңгейінің орташа мәнін пайдалана отырып, ұңғымаларын болашақта жою құнын бағалайды.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)***Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер (жалғасы)*

Ұзақ мерзімді инфляция және 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанына міндеттеменің баланстық құнын айқындау үшін пайдаланылған дисконттау мөлшерлемелері төменде көрсетілген:

	2021 жыл	2020 жыл
Кен орындарын жою резерві бойынша дисконттау мөлшерлемесі	6,99%	6,95%
Инфляция деңгейі	5,49%	5,53%

Активтерді істен шығару бойынша міндеттемелердегі өзгерістер 16-ескертілгенде ашылған.

Экологиялық оңалту міндеттеме

Компания бағалау жасайды және экологиялық оңалтуға және мазут төгілген жерлерді тазартуға арналған резервтерді қалыптастыру бойынша пайымдау шығарады. Қоршаған ортаны қорғауға шығындар олардың болашақ экономикалық пайдасына қарай шығыстарға жатқызылады. Өткен қызметте пайда болған қазіргі жағдайға жатқызылатын және болашақ экономикалық пайдасы жоқ шығындар шығыстарға жатқызылады.

Міндеттемелер шығындар туралы ағымдағы ақпараттың және қалпына келтіру жөніндегі күтілетін жоспарлардың негізінде анықталады және басшылықтың қажетті рәсімдердің мерзімдеріне қатысты үміттеріне сүйене отырып, дисконтталған негізде ескеріледі. Компанияның экологиялық оңалту резерві Компания қолданыстағы қазақстандық нормативтік базаның талаптарын сақтауға қажетті күтілетін шығындарды тәуелсіз бағалауға негізделген басшылықтың үздік бағасын білдіреді. Қоршаған ортаға эмиссия бойынша резерв жоспардан тыс екі тексерудің нәтижелері бойынша экологиялық заңнаманы бұзғаны үшін айыппұлдар мен шығындарға қатысты танылды (20-ескертілген). Экологиялық оңалту бойынша міндеттемелердегі өзгерістер 16-ескертілгенде ашылып көрсетілген.

Экологиялық оңалтуға жататын қосымша белгісіздіктер 20-ескертілгенде ашылып көрсетілген. Экологиялық оңалтудағы міндеттемелер бойынша резервтегі өзгерістер 16-ескертілгенде ашылып көрсетілген.

Ұзақ мерзімді инфляция және 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанына міндеттеменің баланстық құнын айқындау үшін пайдаланылған дисконттау мөлшерлемелері төменде көрсетілген:

	2021 жыл	2020 жыл
Экология бойынша резервті дисконттау мөлшерлемесі	7,90%	7,90%
Инфляция деңгейі	5,00%	5,00%

Экологиялық міндеттеме бойынша резерв сомасы 2022 жылға дейінгі мерзіммен 1.195.993 мың теңге мөлшерінде болжамды келешек шығыстар күйінде көрсетілген. Экологиялық міндеттемедегі өзгерістер 16-ескертілгенде ашылып көрсетілген.

Сауда дебиторлық берешек бойынша күтілетін несиелік зиянды бағалау резерві

Компания сауда дебиторлық берешек бойынша КНЗ есептеу үшін бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланады. Бағалау резервтерінің мөлшерлемелері шығындардың пайда болуының ұқсас сипаттамаларымен (яғни, географиялық өңір, өнімнің типі, сатып алушылардың типі мен рейтингісі, аккредитивтер арқылы қамтамасыз ету және несиелік тәуекелдерді сақтандырудың басқа нысандары бойынша) түрлі клиенттік сегменттердің топтары үшін төлем мерзімін өткізіп алу күндеріне қарай белгіленеді.

Бастапқыда бағалау резервтері матрицасының негізінде бұрынғы кезеңдердегі дефолттардың пайда болуының байқалатын деректері жатыр. Компания болжамды ақпаратты ескере отырып несиелік зиянның пайда болуының бұрынғы тәжірибесін түзетіп алу үшін матрицаны жаңартып отырады. Мысалға, егер келесі жылдың ішінде болжамды экономикалық талаптардың (мысалы, ЖІӨ) нашарлауы күтілетін болса, әрі ол өндірістік секторда дефолт жағдайларының ұлғаюына әкеп соқтыра алса, дефолттың тарихи деңгейі түзетіледі. Әрбір есепті күнге алдыңғы кезеңдердегі дефолт деңгейі туралы байқалатын деректер жаңартылып отырады және болжамды бағалаудың өзгеруі сараланады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)***Сауда дебиторлық берешек бойынша күтілетін несиелік зиянға бағалау резерві (жалғасы)*

Дефолттың тарихи байқалатын деңгейлері, болжамды экономикалық талаптар мен КНЗ арасындағы өзара байланысты бағалау едәуір есепті бағалау болып табылады. КНЗ көлемі жағдайлардағы және болжамды экономикалық талаптардағы өзгерістерге сезімтал келеді. Компанияның несиелік зиянының пайда болуының бұрынғы тәжірибесі мен экономикалық талаптардың болжамы сатып алушының келешектегі іс жүзіндегі дефолты үшін көрнекі болып табылмауы мүмкін. Компанияның сауда дебиторлық берешегі бойынша КНЗ жөніндегі ақпарат 11-ескертілгенде ашылып көрсетілген.

Алдын ала бағалар бойынша сату

Шикі мұнайды экспортқа сату шарттарында шартта көрсетілген тиісті баға белгілеу кезеңінің (БК) соңындағы нарықтық бағаның негізінде бағаларды түзетуге мүмкіндік беретін талаптарды қамтиды. Сату бағасының түзетулері БК соңына дейін бағасы белгіленетін нарықтық бағалардың өзгеруі негізінде болады. Бұл шарттар бойынша мұндай жағдайларда өткізуден түскен түсім бастапқыда бақылау сатып алушыға өткенде танылады және форвардтық бағаның негізінде күтілетін сома бойынша бағаланады.

«KazMunayGas Trading AG»-мен шикі мұнайды экспортқа сатып алу-сату шарттарында тиеу сәтіне алдын ала бағалар көрсетіледі. Түпкі сату бағасы коносаменттен кейін 5 күннің ішінде нарықтық бағалардың орташа белгілеулеріне негізделген. Баға белгіленетін кезеңдегі бұл баға тәуекелдері 9 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес ендірілген туынды құралдың анықтамасына сәйкес келеді. Компания дебиторлық берешектің әділ құнын айқындау үшін пайымдауды қолданады. 2021 жыл үшін сату күнінен бастап дебиторлық берешектің әділ құнының өзгеруін Компания түсімінің бір бөлігі ретінде көрсетеді (4-ескертілген). 2021 жылғы 31 желтоқсанға дебиторлық берешекті 2021 жылғы алдын ала және түпкі баға арасындағы мұндай шарттар бойынша түзету елеусіз.

Жұмыскерлерге сыйақылар Зейнеткерлікке шыққанға дейін және одан кейін қызметкерлерге ұзақ мерзімді сыйақылар құны және келтірілген міндеттемелер құны актуарлық әдіс қолданылып белгіленеді. Актуарлық әдіс келешекте нақты нәтижелерден айырмашылығы болуы мүмкін түрлі болжамдарды қолдануды білдіреді. Актуарлық әдіс шегеру мөлшерлемелері, келешекте жалақының өсімі, өлім-жітім деңгейі және келешекте қызметкерлерге сыйақылар өсімі туралы болжамдарды қамтиды. Негізгі болжамдарды бағалаудың күрделілігіне және жұмыскерлердің еңбек қызметін аяқтауы бойынша олардың сыйақылары бойынша міндеттемелердің ұзақ мерзімді сипатына орай мұндай міндеттемелер осындай болжамдардың өзгерістеріне аса сезімтал келеді. Барлық болжамдар әрбір есепті күнге қайта қаралады.

Өлім-жітім коэффициенті Covid-19 ескере отырып түзетілген ашық қол жеткізуге болатын өлім-жітім кестелеріне негізделеді. Жалақы мөлшерінің болашақта көбеюі күтіліп отырған болашақ инфляция қарқынына негізделеді. 2021 және 2020 жылдың 31 желтоқсанына қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелерді бағалау үшін пайдаланылған негізгі актуарлық долбарлар мынадай түрде берілген:

<i>Пайыздық мән</i>	2021 жыл	2020 жыл
Дисконттау мөлшерлемесі	6,50%	7,52%
Ұзақ мерзімді жыл сайынғы төлемдердің келешек ұлғаюы (АЕК)	6,20%	4,00%
Жалақының келешек өсуі (2022 жыл)	10,00%	4,00%
Жалақының келешек өсуі (2023-2026 жыл)	4,00%	4,00%
Жалақының келешек өсуі (2027 жылдан бастап)	5,47%	4,00%
Ер адамның зейнетке ерте шығу ықтималдылығы	17,38%	17,46%
Әйел адамның зейнетке ерте шығу ықтималдылығы	4,27%	3,49%

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанына еңбек қызметі аяқталғаннан кейін қызметкерлерге сыйақы бойынша міндеттемелердің орташа ұзақтығы тиісінше 9,16 және 9,15 жыл болды.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***3. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІ БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)***Жұмыскерлерге сыйақылар (жалғасы)*

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қызметкерлердің сыйақылары бойынша міндеттемелердің сезімталдығын елеулі жорамалдардың өзгеруіне талдау былайша көрсетілген:

	Азаю	Ұлғаю
Дисконттау мөлшерлемесі	(0,5%) 679.748	+0,5% (635.012)
Жалақының өсуі	(1%) (229.159)	+1% 254.332

4. САТЫП АЛУШЫЛАРМЕН ЖАСАЛҒАН ШАРТТАР БОЙЫНША ТҮСІМ

	Міндеттемелерді орындау бойынша түсімді мойындау	2021 жыл	2020 жыл
Экспорт			
Шикі мұнай	Уақыт сәтіне	223.687.148	191.390.067
Ішкі нарық			
Шикі мұнай	Уақыт сәтіне	92.497.757	52.726.663
Газды қайта өңдеу өнімдері	Уақыт сәтіне	206.626	229.260
Басқа да сату амалдары мен қызметтер	Уақыт кезеңінің ішінде	315.387	361.335
		316.706.918	244.707.325
		2021 жыл	2020 жыл
Географиялық нарық			
Швейцария		223.687.148	191.390.067
Қазақстан		93.019.770	53.317.258
		316.706.918	244.707.325

2021 жылы алдын ала баға бойынша түзету сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсімді 264.908 мың теңгеге азайтады (2020 жылы: 2.008.782 мың теңге).

5. САТУДЫҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

	2021 жыл	2020 жыл
Жұмыскерлерге сыйақылар	50.119.061	49.758.187
Тозу, тауысылу және амортизация	25.152.960	21.673.765
Пайдалы қазбаларды өндіру салығы, нетто	24.997.733	15.899.652
Жөндеу және қызмет көрсету қызметтері	17.459.799	15.908.188
Көлік шығыстары	5.540.390	3.734.473
Материалдар мен қорлар	4.506.706	4.942.041
Электр қуаты	3.982.459	3.147.046
Табыс салығынан басқа салықтар	2.856.220	2.700.526
Экологиялық міндеттеме бойынша резервті қалпына келтіру (16-ескертпе)	(849.000)	-
Басқасы	4.832.768	4.224.852
	138.599.096	121.988.730
Мұнай қалдықтарының өзгеруі	(2.012.683)	1.993.385
	136.586.413	123.982.115

2021 жыл үшін ілеспе газды қайта өңдеу бойынша өндірістік шығыстар 5.942.973 мың теңге болды (2020 жыл: 6.626.872 мың теңге).

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***6. ӨТКІЗУ ШЫҒЫСТАРЫ**

	2021 жыл	2020 жыл
Рента салығы	34.781.220	13.406.618
Көлік шығыстары	31.780.055	34.631.714
Экспорттық кеден бажы	27.405.009	23.287.697
Сату бойынша агенттің қаламақысы	100.050	153.782
	94.066.334	71.479.811

7. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

	2021 жыл	2020 жыл
Жұмыскерлерге сыйақылар	5.213.381	4.911.965
Айыппұлдар мен өсімпұлдар бойынша шығыстарды / (қалпына келтіру) / есептеу	1.221.981	(273.409)
Жөндеу және қызмет көрсету қызметтері	926.062	757.799
Тозу, тауысылу және амортизация	775.825	662.396
Көлік шығыстары	363.646	394.840
Табыс салығынан басқа салықтар	204.238	219.202
Демеушілік	184.500	681.639
Кеңес беру және аудиторлық қызметтер	179.438	712.167
КНЗ резервін (қалпына келтіру) / есептеу	80.823	(50.380)
Басқасы	560.285	451.321
	9.710.179	8.467.540

8. ТАБЫС САЛЫҒЫ

Кезеңдегі табыс салығы бойынша шығыстар былайша көрсетілген:

	2021 жыл	2020 жыл
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы	16.709.359	4.178.432
Алдыңғы кезең үшін корпоративтік табыс салығын түзету	(229.587)	(545.372)
Үстеме пайдаға салынатын ағымдағы салық	2.091.292	—
Алдыңғы кезең үшін үстеме пайда салығын түзету	(1.453.183)	950.217
Ағымдағы табыс салығы	17.117.881	4.583.277
Мерзімі ұзартылған корпоративтік табыс салығы бойынша шығыс/(пайда)	7.679.409	(5.053.160)
Мерзімі ұзартылған үстеме пайда салығы бойынша активтегі өзгерістер	—	3.473.346
Мерзімі ұзартылған табыс салығы	7.679.409	(1.579.814)
Табыс салығы бойынша шығыс	24.797.290	3.003.463

Компания 2018, 2019, 2020 жылдар үшін корпоративтік табыс салығы мен үстеме пайда салығын қайта есептеді. Қайта есептеу жер қойнауын пайдалану келісімшарттары бойынша, сондай-ақ геологиялық-барлау шығыстары мен тарату қорының шығыстары бойынша КТС-ты есептеу мақсатында Компанияның кірістері мен шығыстарының қайта бөлінуімен байланысты болды. Мұндай есептеулер НГДУ бөлігінде кен орындар және мұнайды беру бағыттары бойынша жалпы әрі жанама кірістер мен шығыстардың үлесін дәл айқындау үшін жасалған.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

Мың теңгемен

8. ТАБЫС САЛЫҒЫ (жалғасы)

Келесі кестеде Қазақстандағы табыс салығының мөлшерлемесін Компанияның салық салынғанға дейінгі пайдаға тиімді салық мөлшерлемесімен салыстырып тексеру келтірілген.

	2021 жыл	2020 жыл
Салық салғанға дейінгі пайда/(зиян)	81.226.386	(14.638.976)
Табыс салығы бойынша шығыс	24.795.876	3.003.463
Тиімді салық мөлшерлемесі	31%	21%
Ресми мөлшерлеме бойынша табыс салығының шығыстары/(үнемділік)	16.245.277	(2.927.795)
Мерзімі ұзартылған үстеме пайда салығы бойынша активтегі өзгерістер	–	3.473.346
Алдыңғы кезең үшін үстеме пайда салығын түзету	(1.453.183)	950.217
Аяқталмаған күрделі құрылыстың құнсыздануы бойынша шығыстар	–	723.364
Алдыңғы кезең үшін корпоративтік табыс салығын түзету	(229.587)	(545.372)
Белгіленген төлемдер бойынша шығыстар	380.823	463.752
Төлем көзінен ұсталатын салық	207.506	181.159
Есептен шығарылмайтын шығыстар	715.519	684.792
Үстеме пайдаға салынатын ағымдағы салық	2.091.292	–
Өзіндік құнынан төмен баға бойынша өткізуден болған есептен шығарылмайтын шығыстар	333.481	–
Мерзімі ұзартылған салық активіне қатысты өткен жылдардың түзету	6.506.162	–
Табыс салығы бойынша шығыс	24.797.290	3.003.463

2021 жылы Компания мұнайдың әрбір жеке кен орнынан өткізілу бағытына қарай кен орындар бойынша шығыстардың бөліну тәсілін қайта қарады. Тиісінше, Компания 2018-2020 жылдар үшін корпоративтік табыс салығының есептелуіне өзгерістер енгізіп, тиісті салық декларацияларын қайта тапсырды. Салық базасының осылайша өзгеруінің нәтижесінде Компания кейінге қалдырылған салық активін 6.506.162 мың теңгеге азайтты, оның ішінде негізгі құралдар бойынша мерзімі ұзартылған салық активтері 3.890.339 мың теңгеге, сондай-ақ барлау шығыстары бойынша мерзімі ұзартылған салық активтері 2.615.823 мың теңгеге азайды.

КТС пен ҮПС жататын мерзімі ұзартылған салық бойынша активтердегі өзгерістер былайша көрсетілген:

	Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	Резервтер	Салықтар	Барлау шығыстары	Басқасы	Жиыны
2020 жылғы 1 қаңтарға	(3.863.914)	8.215.980	6.561.957	2.615.823	3.336.643	16.866.489
Пайда мен зиян құрамында танылды	9.610.415	(866.858)	(4.871.551)	–	(2.292.192)	1.579.814
2020 жылғы 31 желтоқсанға	5.746.501	7.349.122	1.690.406	2.615.823	1.044.451	18.446.303
Пайда мен зиян құрамында танылды	(5.460.666)	(427.841)	821.036	(2.615.823)	3.885	(7.679.409)
2021 жылғы 31 желтоқсанға	285.835	6.921.281	2.511.442	–	1.048.336	10.766.894

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

Мың теңгемен

9. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

	Мұнай-газ активтері	Жер	Ғимараттар мен құры- лысжайлар	Машиналар мен құрал- жабдықтар	Көлік	Басқа да активтер	Аяқталма- ған күрделі құрылыс	Жиыны
2020 жылғы 1 қаңтарға қалдық құны	171.471.436	307.213	4.844.517	1.810.952	6.096.672	2.793.484	16.914.232	204.238.506
Түсімдер	279.871	-	236.515	284	-	1.437	32.284.243	32.802.350
Активтің шығуы бойынша міндеттемелерді бағалаудағы өзгерістер	3.139.840	-	-	-	-	-	-	3.139.840
Есептен шығару	(1.147.645)	-	(96.249)	(20.060)	(81.920)	(132.379)	(557.446)	(2.035.699)
Аяқталмаған күрделі құрылыстан ауысулар	23.687.221	-	1.189.757	920.624	1.114.314	1.464.090	(28.376.006)	-
Аударымдар және қайта жіктеулер	(347.847)	-	(10.600)	65.437	(26.707)	(14.652)	334.369	-
Шығулар бойынша жинақталған тозу	983.701	-	46.496	15.785	80.216	125.641	501.812	1.753.651
Құнсыздану	(38.045.662)	(25.945)	(1.114.603)	(361.054)	(1.134.247)	(278.804)	(3.355.896)	(44.316.211)
Тозу бойынша шығыстар	(19.679.860)	-	(301.458)	(331.515)	(914.194)	(670.384)	-	(21.897.411)
2020 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	140.341.055	281.268	4.794.375	2.100.453	5.134.134	3.288.433	17.745.308	173.685.026
Түсімдер	318.231	1.507	52	1.788	-	13.429	28.148.616	28.483.623
Активтің шығуы бойынша міндеттемелерді бағалаудағы өзгерістер	(239.500)	-	-	-	-	-	-	(239.500)
Есептен шығару	(6.028.171)	(372)	(25.052)	(25.379)	(204.154)	(209.474)	(144.809)	(6.637.411)
Аяқталмаған күрделі құрылыстан ауысулар	31.833.964	-	5.718.079	313.414	-	995.917	(38.861.374)	-
Барлау және бағалау бойынша активтерге аударымдар	-	-	-	-	-	-	-	-
Аударымдар және қайта жіктеулер	(2.540.136)	21.899	(1.543.751)	741.659	54.652	676.245	2.589.432	-
Шығулар бойынша жинақталған тозу	5.714.156	-	16.183	20.017	195.382	196.852	144.808	6.287.398
Есептен шығару	(562.961)	-	-	-	-	-	(138.041)	(701.002)
Тозу бойынша шығыстар	(22.987.383)	-	(297.413)	(297.894)	(997.665)	(741.038)	-	(25.321.393)
2021 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	145.849.255	304.302	8.662.473	2.854.058	4.182.349	4.220.364	9.483.940	175.556.741

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТІМЕЛЕР (жалғасы)

Мың теңгемен

9. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (жалғасы)

	Мұнай-газ активтері	Жер	Ғимараттар мен құрылысжайлар	Машиналар мен құрал- жабдықтар	Көлік	Басқа да активтер	Аяқталма- ған күрделі құрылыс	Жиыны
2020 жылғы 31 желтоқсанға								
Бастапқы құн	335.783.620	307.213	8.054.772	3.912.987	11.763.873	6.356.768	20.763.442	386.942.675
Жинақталған тозу	(157.112.965)	–	(2.136.474)	(1.451.015)	(5.495.492)	(2.785.217)	–	(168.981.163)
Жинақталған құнсыздану	(38.329.600)	(25.945)	(1.123.923)	(361.519)	(1.134.247)	(283.118)	(3.018.134)	(44.276.486)
2020 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	140.341.055	281.268	4.794.375	2.100.453	5.134.134	3.288.433	17.745.308	173.685.026
2021 жылғы 31 желтоқсанға								
Бастапқы құн	361.087.900	335.848	12.473.618	5.008.477	11.648.102	7.924.912	10.070.526	408.549.383
Жинақталған тозу	(176.910.651)	–	(2.422.618)	(1.729.135)	(6.324.594)	(3.346.521)	–	(190.733.519)
Жинақталған құнсыздану	(38.327.994)	(31.546)	(1.388.527)	(425.284)	(1.141.159)	(358.027)	(586.586)	(42.259.123)
2021 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	145.849.255	304.302	8.662.473	2.854.058	4.182.349	4.220.364	9.483.940	175.556.741

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша толығымен амортизацияланған, бірақ әлі де болса пайдаланудағы негізгі құралдардың бастапқы құны мен тиісті жинақталған амортизациясы 15.689.981 мың теңге (2020 жыл: 15.902.445 мың теңге) болды, мұнда ғимараттар мен құрылысжайлар 536.352 мың теңгені (2020 жыл: 510.525 мың теңгені), мұнай-газ активтері 14.004.082 мың теңгені (2020 жыл: 13.417.979 мың теңгені), және көлік құралдары 1.149.546 мың теңгені (819.301 мың теңгені) құрады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

Мың теңгемен

10. БАРЛАУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ БОЙЫНША АКТИВТЕР

	Материалдық	Материалдық емес	Жиыны
2020 жылғы 1 қаңтарға қалдық құны	12.794.310	3.593.303	16.387.613
Түсімдер	1.317.661	–	1.317.661
Есептен шығару	(330.865)	–	(330.865)
Тозу	–	(92)	(92)
Құнсыздану	(12.749.727)	(3.593.211)	(16.342.938)
2020 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	1.031.379	–	1.031.379
Түсімдер	2.563.945	–	2.563.945
Есептен шығару	–	–	–
Тозу	–	–	–
Құнсыздану	–	–	–
2021 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	3.595.324	–	3.595.324
2020 жылғы 31 желтоқсанға			
Бастапқы құн	13.903.581	18.315.049	32.218.630
Жинақталған амортизация	(2.972)	(14.721.746)	(14.724.718)
Жинақталған құнсыздану	(12.869.230)	(3.593.303)	(16.462.533)
2020 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	1.031.379	–	1.031.379
2021 жылғы 31 желтоқсанға			
Бастапқы құн	16.467.526	18.315.049	34.782.575
Жинақталған амортизация	(2.972)	(14.721.746)	(14.724.718)
Жинақталған құнсыздану	(12.869.230)	(3.593.303)	(16.462.533)
2021 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	3.595.324	–	3.595.324

11. ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ

Сауда және басқа да дебиторлық берешек

	2021 жыл	2020 жыл
Сауда дебиторлық берешек	30.460.721	23.559.592
Басқалары	140.547	116.473
	30.601.268	23.676.065
Минусы: КНЗ бағалау резерві	(159.026)	(78.204)
	30.442.242	23.597.861

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның сауда дебиторлық берешегіне «KazMunayGas Trading AG»-ден 14.830.194 мың теңге сомасында (2020 жыл: 15.408.303 мың теңге) шикі мұнайды экспортқа өткізуден болған берешек, ҚМГ ҰК-ден 15.477.755 мың теңге сомасында (2020 жыл: 8.151.289 мың теңге) шикі мұнайды ішкі нарыққа өткізуден болған берешек жатады.

2021 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның сауда дебиторлық берешегі 49%-ға АҚШ долларында білдірілген (2020 жыл: 65%).

Дебиторлық берешек пен шарттың активтері бойынша күтілетін несиелік зиянға бағалау резервіндегі өзгерістер төменде келтірілген:

	2021 жыл	2020 жыл
1 қаңтарға	78.204	123.992
Есептеу	96.795	53.579
Қалпына келтіру	(15.973)	(99.367)
31 желтоқсанға	159.026	78.204

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

Мың теңгемен

11. ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ (жалғасы)**Сауда және басқа да дебиторлық берешек (жалғасы)**

2021 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның сауда дебиторлық берешек пен бағалау резервтерінің матрицасын пайдалана отырып шарт активтері бойынша несиелік тәуекелге ұшырағыштығы туралы ақпарат:

	Шарт бойынша активтер	Сауда дебиторлық берешек Төлем мерзімін ұзарту					Жиыны
		Ағымдағы	30 күнге дейін	30-60 күн	61-90 күн	91 күннен артық	
Күтілетін несиелік зиян пайызы	–	0,41%	–	–	–	35,71%	
Есепті ортақ жалпы баланстық құн	–	30.501.992	–	–	–	99.277	30.601.269
Күтілетін несиелік зиян	–	123.572	–	–	–	35.454	159.026

2020 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның сауда дебиторлық берешек пен бағалау резервтерінің матрицасын пайдалана отырып шарт активтері бойынша несиелік тәуекелге ұшырағыштығы туралы ақпарат:

	Шарт бойынша активтер	Сауда дебиторлық берешек Төлем мерзімін ұзарту					Жиыны
		Ағымдағы	30 күнге дейін	30-60 күн	61-90 күн	91 күннен артық	
Күтілетін несиелік зиян пайызы	–	0,19%	–	0,59%	–	48,11%	
Есепті ортақ жалпы баланстық құн	–	23.575.886	–	32.381	–	67.798	23.676.065
Күтілетін несиелік зиян	–	45.397	–	191	–	32.616	78.204

Ақша қаражаты мен оның баламалары

	2021 жыл	2020 жыл
АҚШ долларында білдірілген банктердегі мерзімді салымдар	68.854.177	47.706.301
Банктердегі теңгемен көрсетілген мерзімді салымдар	5.395.906	9.847.623
Банктердегі теңгемен көрсетілген қаражат	16.462	8.025
Банктерде АҚШ долларында білдірілген қаражат	363.979	–
	74.630.524	57.561.949

Банктердегі ақша қаражаттары бойынша депозиттердің күн сайынғы банк мөлшерлемелеріне тәуелді болатын сыйақы мөлшерлемесі белгіленген. Банк депозиттері түрлі мерзімдерге Компанияның тарату активтеріндегі мұқтаждығына қарай (бір күннен үш айға дейін) орналастырылады.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша теңгемен мерзімді салымдар бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 8,6% (2020 жылы: 7,35%), АҚШ долларындағы мерзімді салымдар бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 0,25% болды (2020 жылы: 0,25%).

Басқа да қаржы активтері

Ұзақ мерзімді қаржы активтері жер қойнауын пайдалану келісімшартына сәйкес әрбір келісімшарттың қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін әрбір келісімшарт бойынша бөлек ашылған тарату қоры бойынша салымдарды құрайды. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы салымдар бойынша орташа алынған сыйақы мөлшерлемесі 1,10% (2020 жыл: 1,05%) болды.

	2021 жыл	2020 жыл
АҚШ долларында өтеуге дейін ұсталатын қаржы активтері	46.073.133	42.151.326
Теңгемен өтеуге дейін ұсталатын қаржы активтері	997.220	903.060
КНЗ резерві	(113.438)	(288.772)
Ұзақ мерзімді қаржы активтерінің жиыны	46.956.915	42.765.614

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

Мың теңгемен

12. САЛЫҚТАР БОЙЫНША АЛДЫН АЛА ТӨЛЕМ ЖӘНЕ ӨТЕЛУГЕ ҚҚС

	2021 жыл	2020 жыл
Өтелуге жататын ҚҚС	6.415.331	20.121.363
Экспорттық кеден бажы	2.982.612	3.747.749
Басқалары	180.743	518.834
	9.578.686	24.387.946
Минусы: өтелуге жататын ҚҚС құнсыздану резерві	(3.211.055)	(7.674.730)
Салықтар бойынша алдын ала төлем және өтелуге ҚҚС жиыны	6.367.631	16.713.216
Минусы: салықтар бойынша алдын ала төлемнің айналым бөлігі	6.367.631	14.135.807
Салықтар бойынша алдын ала төлемнің айналымнан тыс бөлігі	–	2.577.409

13. ТАУАР-МАТЕРИАЛДЫҚ ҚОРЛАР

	2021 жыл	2020 жыл
Шикі мұнай (өзіндік құнның ең азы және сатудың таза ықтимал бағасы бойынша)	7.108.115	5.095.432
Материалдар (өзіндік құны бойынша)	3.616.212	3.565.826
Өзіндік құнның ең азы және сатудың таза ықтимал бағасы бойынша қорлардың жиыны	10.724.327	8.661.258

2021 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның 90.584 тонна шикі мұнайы резервуарлар мен транзитте болды (2020 жыл: 87.687 тонна).

14. КАПИТАЛ**Шығарылуға рұқсат етілген акциялар**

Шығарылуға жарияланған акциялардың жалпы саны бір акцияның номиналды құны 5 мың теңге болатын 32.479.964 дананы құрайды, олар 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанына толығымен Бас компанияға тиесілі (2020 жылы: бір акцияның номиналды құны 5 мың теңге болатын 32.479.964 дана).

Дивидендтер

Қазақстандық заңнамаға сәйкес дивидендтер, егер Компанияның теріс капиталы болса немесе дивидендтердің төленуі теріс капиталға әкеп соқтырса, жариялана алмайды. 2021 жылы Компания Бас компанияға дивидендтерді жарылап, 45.000.016 мың теңге немесе акцияға 1.416 теңге мөлшерінде дивидендтер төледі.

15. ТАРИХИ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Тарихи міндеттемелер АҚШ долларында білдірілген және Компания белгілі бір лицензияларды сатып алғанға дейін Қазақстан Республикасының Үкіметі шеккен тарихи шығындарды өтеу міндеттемелерін білдіреді: № 327 келісімшарт – Тайсоған блогы бойынша кен орны, № 406 келісімшарт – Лиман кен орны, № 3577 келісімшарт – Каратон-Сарықамыс блогы бойынша кен орны, № 992 келісімшарт – Новобогатинское Западное кен орны. Тарихи міндеттемелер бойынша төлемдер 2033 жылға дейін жасалады, бастапқы мойындау күніне міндеттемелердің әділ құны жылдық 9% дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып күтілетін ақша ағындарының негізінде есептелген. Міндеттемелер ҚР Үкіметі алдында бастапқыда танылған кезде Компания жиынтық кіріс туралы есепте 3.348.324 мың теңге сомасына дисконтты мойындады. 2021 жылы Компания 679.474 мың теңге (2020 жылы: 626.914 мың теңге) мөлшерінде қаржылық шығыстарды мойындады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

Мың теңгемен

16. РЕЗЕРВТЕР

	Экологиялық міндеттеме	Қоршаған орта эмиссиясы бойынша резерв	Салықтар бойынша резервтер	Активтердің шығуы бойынша міндеттеме	Белгіленген төлемдер бойынша міндеттеме	Жиыны
2020 жылғы 1 қаңтарға	4.939.446	4.584.945	5.884.685	17.827.098	12.254.170	45.490.344
Қосымша резервтер	–	563.313	2.901.249	312.767	661.093	4.438.422
Пайдаланылмаған сомаларды түзету	–	(1.221.175)	(2.901.249)	–	–	(4.122.424)
Дисконт амортизациясы	390.216	–	–	1.387.169	920.904	2.698.289
Бағалаудағы өзгерістер	–	–	–	3.139.840	785.666	3.925.506
Жыл ішінде пайдаланылғаны	–	(3.363.770)	–	(433.855)	(1.199.962)	(4.997.587)
2020 жылғы 31 желтоқсанға	5.329.662	563.313	5.884.685	22.233.019	13.421.871	47.432.550
Ағымдағы бөлік	1.977.081	563.313	5.884.685	248.126	1.058.894	9.732.099
Ұзақ мерзімді бөлік	3.352.581	–	–	21.984.893	12.362.977	37.700.451
2020 жылғы 31 желтоқсанға	5.329.662	563.313	5.884.685	22.233.019	13.421.871	47.432.550
Қосымша резервтер	–	71.570	577.826	217.582	685.518	1.552.496
Пайдаланылмаған сомаларды түзету	(849.000)	–	–	–	–	(849.000)
Дисконт амортизациясы	421.043	–	–	1.545.195	961.848	2.928.086
Бағалаудағы өзгерістер	–	–	–	(239.501)	499.390	259.889
Жыл ішінде пайдаланылғаны	(3.705.712)	(563.313)	–	(4.000)	(1.262.693)	(5.535.718)
2021 жылғы 31 желтоқсанға	1.195.993	71.570	6.462.511	23.752.295	14.305.934	45.788.303
Ағымдағы бөлік	1.195.993	71.570	6.462.511	723.733	883.581	9.337.388
Ұзақ мерзімді бөлік	–	–	–	23.028.562	13.422.353	36.450.915
2021 жылғы 31 желтоқсанға	1.195.993	71.570	6.462.511	23.752.295	14.305.934	45.788.303

2021 жылы Компания негізінен 1.262.693 мың теңге мөлшерінде зейнетақы төлемдеріне және мұнаймен ластанған жерлерді тазарту үшін 3.705.712 мың теңге мөлшерінде АМЕС экологиялық бағдарламаға резервтерді пайдаланды.

Қаржылық жағдай туралы есепте және жиынтық кіріс туралы есепте белгіленген төлемдердің міндеттемесі бойынша танылған сомалар былайша көрсетілген:

	2021 жыл	2020 жыл
Жыл соңына белгіленген төлемдер бойынша міндеттемелердің келтірілген құны	13.405.934	13.421.871
Таза міндеттемелер	13.405.934	13.421.871
Ағымдағы кезең қызметтерінің құны	263.435	263.008
Пайыздық шығыстар	966.848	920.904
Актuarлық зиян – пайдаға және зиянға жатқызылғаны	84.245	54.185
Актuarлық зиян – басқа да жиынтық зиянға жатқызылғаны	499.390	785.666
Бұрынғы қызметтердің құны	332.838	343.900
Жыл ішінде танылған шығыстар	2.146.756	2.367.663

Ағымдағы қызметтердің және өткен жылдар қызметтерінің құны өндірістік шығыстар, жалпы және әкімшілік шығыстар құрамында жиынтық кіріс туралы есепке кіргізілген.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

Мың теңгемен

17. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР

«Жалпы бақылау астындағы ұйымдар» санатына Бас компания мен ҚМГ ҰК бақылайтын ұйымдар кіреді. «Басқа да байланысты тараптар» санатына «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ бақылайтын ұйымдар жатады. 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін байланысты тараптармен сатулар және сатып алулар және 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанына байланысты тараптармен мәмілелер бойынша сальдо былайша көрсетілген:

	2021 жыл	2020 жыл
Тауарлар мен қызметтерді сату		
Жалпы бақылаудағы ұйымдар	224.433.616	194.263.778
ҚМГ ҰК	92.463.211	53.021.254
Бас компания	–	102.313
Сатылған мұнайға банк сапасы бойынша кірістер/(шығыстар) (Бас компания)	33.778	284.989
Басқа да байланысты тараптар	40.966	–
Тауарлар мен қызметтерді сатып алу		
Жалпы бақылаудағы ұйымдар	34.515.891	35.701.520
ҚМГ ҰК	910.195	2.820.135
Басқа да байланысты тараптар	449.375	224.782
Жалақы және басқа да қысқа мерзімді төлемдер		
Директорлар кеңесінің мүшелері	17.333	50.567
Саны	2	3
Басқарма мүшелері	264.642	267.619
Саны	5	6
Сауда және басқа да дебиторлық берешек		
Жалпы бақылаудағы ұйымдар	17.511.475	18.119.840
ҚМГ ҰК	15.477.755	–
Бас компания	–	8.140.472
Басқа да байланысты тараптар	27.132	4.298
Сауда кредиторлық берешек		
Жалпы бақылаудағы ұйымдар	1.059.352	1.668.317
ҚМГ ҰК	223.966	–
Бас компания	–	184.905
Басқа да байланысты тараптар	72.590	21.104

Сатулар және дебиторлық берешек

Байланысты тараптарға сатулар негізінен шикі мұнай мен мұнай өнімдерін ҚМГ ҰК тобының кәсіпорындарына экспорттық және ішкі сатуды білдіреді. Байланысты тараптарға экспорттық сатулар 2021 жылғы шикі мұнайдың 1.081.616 тоннасын (2020 жыл: 1.662.511 тонна) құрады. Шикі мұнайды сату бағасы фрахт, трейдер маржасының құнына және сападағы айырмаға берілетін жеңілдікке түзетілген Platt's баға белгілеуіне сілтеме жасай отырып айқындалады. Экспортқа мұндай сатулар бойынша бір тоннаның орта бағасы шамамен 2021 жылы 206.853 теңге (2020 жылы 114.950 теңге) болды.

Сонымен бірге, Компания шикі мұнайды ішкі нарыққа Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысына сәйкес ҚМГ ҰК түпкі бақылаушы акционері болып табылатын ҚМГ ҰК бас компаниясы арқылы жеткізеді. Ішкі нарыққа жеткізу көлемі 2021 жыл үшін өндірілген шикі мұнайдың 1.407.651 тоннасын құрады (2020 жыл: 927.311 тонна). Ішкі нарықта өткізу бағалары ҚМГ ҰК-мен жасалған келісіммен айқындалады (20-ескерту). 2021 жылы ішкі нарыққа жеткізілген мұнай үшін Компания бір тоннасы үшін орташа шамамен 65.710 теңге алды (2020 жылы: орташа шамамен 56.860 теңге).

Сатып алу және кредиторлық берешек

ҚМГ ҰК Компанияның шикі мұнайды экспортқа сату жөніндегі агенті болып табылады. Шикі мұнайды сатқаны үшін агенттік сыйақы 100.050 мың теңге болды (2020 жыл: 153.782 мың теңге). Каспий Мұнай құбыры Консорциумы көрсеткен тасымалдау қызметтерін Бас компания 48.018 мың теңге мөлшерінде өтеп берді (2020 жылы: 1.780.542 мың теңге).

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***18. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ**

Компанияның қарыздар, сауда және басқа да кредиторлық берешек сияқты түрлі қаржылық міндеттемелері бар. Компанияның дебиторлық берешек, қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді депозиттер және ақша қаражаты мен оның баламалары сияқты түрлі қаржы активтері бар.

Компания валюталық тәуекелге, несиелік тәуекелге, өтімділік тәуекеліне және шикізат тауарларына бағалардың өзгеру тәуекеліне ұшырағыш келеді.

Валюталық тәуекел

Компанияның шетел валютасын айырбастау бағамдарының өзгеру тәуекеліне ұшырағыштығы, ең алдымен, Компанияның операциялық қызметіне жатады, өйткені өткізудің негізгі бөлігі АҚШ долларында деноминацияланған, ал барлық шығыстар теңгемен деноминацияланған, сондай-ақ шетел валютасында деноминацияланған инвестицияларға жатады.

Келесі кестеде Компанияның салық салынғанға дейінгі табысының (ақша активтері мен міндеттемелердің әділ құнындағы өзгерістердің салдарынан) АҚШ долларының айырбас бағамының мүмкін өзгерістеріне сезімталдығын талдау көрсетілген, әрі оның ықтималдылығын барлық басқа параметрлердің өзгермеуі талабымен (монетарлық активтер мен міндеттемелердің әділ құнының өзгеруі салдарынан) негізделген түрде болжауға болады.

	Теңгенің АҚШ долларының бағамына ұлғаюы/азаяуы	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
2021 жыл		
АҚШ доллары	+13,00%	15.895.813
АҚШ доллары	(10,00%)	(12.227.548)
2020 жыл		
АҚШ доллары	+14,00%	13.672.631
АҚШ доллары	(11,00%)	(10.742.781)

Несиелік тәуекел

Компания өзінің дебиторлық берешегіне орай несиелік тәуекелге ұшырағыш келеді. Сатудың үлкен бөлігін Компания ҚМГ ҰК үлестес кәсіпорнына жүзеге асырады және Компанияның соған қатысты дебиторлық берешек бойынша тәуекелдің айтарлықтай шоғырлануы бар (11, 17-ескертпелер). Дебиторлық берешектің қосымша елеусіз үлесі біртекті топтар бойынша бөлінген және жиынтық негізде құнсыздану мәніне үнемі бағаланып отырады, соның нәтижесінде Компанияның үмітсіз берешек бойынша тәуекелі елеусіз болып табылады.

Компания сондай-ақ өзінің инвестициялық қызметінің нәтижесінде несиелік тәуекелге ұшырағыш келеді. Компания, негізінен, салымдарды қазақстандық банктерге орналастырады. Қаржы мекемелеріндегі шоттарда қалған қалдықтармен байланысты несиелік тәуекелді Компанияның қазынашылық департаменті Бас компанияның ақша қаражатын басқару саясатына сәйкес бақылап отырады. Компанияның қаржы мекемелерінің дефолтынан туындайтын несиелік тәуекелге сезімталдығының ең үлкен мөлшері бұл қаржы активтерінің баланстық құнына тең болады.

Келесі кестеде «Standard and Poor's» несиелік рейтингілерін пайдалана отырып есепті күнге банктерде орналастырылған қаржы активтерінің сальдосы көрсетілген, егер өзгесі көрсетілмесе.

Банктер	Орналасқан жері	Рейтинг ¹		2021 жыл	2020 жыл
		2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан		
«Қазақстанның Халық банкі» АҚ	Қазақстан	BB (тұрақты)	BB (тұрақты)	120.867.702	99.827.529
«First Heartland Jusan Bank» АҚ	Қазақстан	B (теріс)	B (теріс)	543.998	500.034
				121.411.700	100.327.563

¹ Дерек көзі: тиісті жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша банктер мен рейтинг агенттіктерінің ресми сайттары.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

Мың теңгемен

18. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)**Өтімділік тәуекелі**

Компания ағымдағы өтімділікті жоспарлау құралын пайдалана отырып, өтімділік тәуекелін бақылайды. Осы құралдың көмегі арқылы қаржылық инвестициямен және қаржы активтерімен байланысты төлем мерзімі (мысалы, дебиторлық берешек, басқа да қаржы активтері), сондай-ақ операциялық қызметтен болатын болжамды ақша ағымдары талданады.

Жергілікті банктерде қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді салымдарды пайдалану арқылы қаржыландырудың үздіксіздігі мен икемділігі арасындағы балансты қолдау Компанияның мақсаты болып табылады.

Келесі кестеде Компанияның 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қаржылық міндеттемелерін өтеу мерзімдері бойынша шарттық дисконтталмаған төлемдердің негізінде ақпарат көрсетілген:

2021 жылғы 31 желтоқсанға	Талап етілгенге дейін	3 айдан кем	3-12 ай	1 жыл – 5 жыл	5 жылдан астам	Жиыны
Тарихи міндеттемелер	–	130.774	392.322	5.139.092	6.636.764	12.298.952
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	18.431.380	–	–	–	–	18.431.380
	18.431.380	130.774	392.322	5.139.092	6.636.764	30.730.332
2020 жылғы 31 желтоқсанға	Талап етілгенге дейін	3 айдан кем	3-12 ай	1 жыл – 5 жыл	5 жылдан астам	Жиыны
Тарихи міндеттемелер	–	127.476	382.427	4.286.278	7.877.954	12.674.135
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	17.020.197	–	–	–	–	17.020.197
	17.020.197	127.476	382.427	4.286.278	7.877.954	29.694.332

Шикізат тауарларына бағалардың өзгеру тәуекелі

Компания халықаралық нарықтарда АҚШ долларында бағасы белгіленетін шикі мұнайға бағалардың өзгеру тәуекеліне ұшырағыш. Компания, шикі мұнайдың келешектегі бағасының түрлі деңгейлеріне қатысты сезімталдықты талдауды қоса алғанда, жыл сайынғы бюджеттерді және мерзімді болжамдарды дайындайды.

Капиталды басқару

Капиталға Компанияның барлық меншікті капиталы жатады. Капиталды басқаруға қатысты Компанияның негізгі мақсаты несиені тұрақты өтеп отыру қабілетін және Компанияның қызметін жүргізу мен стратегиялық мақсаттарға қолжеткізу үшін капиталдың жеткіліктігін қамтамасыз ету болып табылады.

2021 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның тұрақты қаржылық жағдайы және консервативтік капитал құрылымы болды. Бұдан әрі, Компания капитал құрылымын қолдауға ниет білдіріп отыр, бұл оған икемділік беріп, олардың пайда болу шамасына қарай өсу мүмкіндіктерін пайдалануға мүмкіндік береді.

Компания капиталдың құрылымын басқарады және экономикалық жағдайдың өзгеруіне сәйкес оны өзгертеді. Компания капитал құрылымын сақтау және өзгерту мақсатында дивидендтерді төлеу мөлшерін реттей алады, акционерлерге капиталды қайтара алады және жаңа акцияларды шығара алады. 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанына аяқталған жылдар үшін мақсаттарға, саясатта және капиталды басқару процестеріне өзгерістер жасалған жоқ.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***19. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ**

Қысқа мерзімді сауда дебиторлық берешек, сауда кредиторлық берешек, тарихи міндеттемелер сияқты қаржы құралдарының әділ құны шамамен олардың баланстық құнына тең.

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанына Компанияның 1-ші немесе 2-ші деңгейдегі қаржы құралдары ретінде жіктелген қаржы құралдары болмады.

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанына аяқталған жылдар үшін қаржы құралдарының әділ құнының 1-ші, 2-ші және 3-ші деңгейлер арасында ауысулар болған жоқ.

20. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ АКТИВТЕР МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР**Саяси және экономикалық жағдайлар**

Қазақстанда экономикалық реформа және құқықтық, салықтық және әкімшілік инфрақұрылым жалғасуда, ол нарықтық экономиканың талаптарына жауап беретін еді. Қазақстандық экономиканың тұрақтылығы көбінесе осы реформалардың барысына, сондай-ақ үкімет экономика, қаржы және ақша-несие саясаты саласында қолға алатын шаралардың тиімділігіне тәуелді болады.

Ішкі нарыққа жеткізу міндеттемелері

Қазақстанның үкіметі мұнай өндіруші компанияларды жергілікті энергетикалық мұқтаждықтарды қанағаттандыру үшін өндірілген шикі мұнайдың бір бөлігін ішкі нарыққа жеткізуге міндеттейді.

2016 жылғы 1 сәуірден бастап Компания «ҚазМұнайГаз Қайта өңдеу Маркетинг» АҚ-на шикі мұнайды сатуды тоқтатты және Бас компанияға мұнайды сатты. 2018 жылғы 1 шілдеден бастап Компания шикі мұнайды ҚМГ ҰК-ға мұнайды сатып алу туралы шарттың негізінде сата бастады.

Егер Үкімет қазіргі уақытта Компания жеткізетін көлемнен асатын шикі мұнайдың қосымша көлемін жеткізуге міндеттеген жағдайда, мұндай жеткізілімдер нарықтық бағалар бойынша жеткізілімдерден басым болады және шикі мұнайды сатудан түсетін түсімнен әлде қайда аз түсімді өндіретін болады, бұл өз кезегінде Компания қызметіне, перспективасына, қаржылық жағдайына және қызмет нәтижелеріне елеулі және теріс әсерін тигізуі мүмкін.

Салық салу

Қазақстан Республикасының салық заңнамасы мен нормативтік базасы тұрақты өзгерістерге ұшырағыш келеді және түрлі талқылауларға жол береді. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдарының арасындағы пікірлерде болатын келіспеушіліктер сирек емес, оған қоса ХҚЕС-тің түсімге, шығыстарға және қаржылық есептіліктің басқа да баптарына қатысты тәсілі жөніндегі пікір. Қазақстандық салық заңнамасын анықталған және расталған бұзушылықтары үшін қолданыстағы айыппұлдар мен өсімпұлдар режимі өз қатандығымен ерекшеленеді. Қазақстандық салық салу жүйесінің екіұштылығына орай салықтардың, айыппұл санкциялары мен өсімпұлдардың нақты сомасы, егер олар болса, қазіргі уақытқа дейін шығыстарға жатқызылған және 2021 жылғы 31 желтоқсанға есептелген сомалардан асып кетуі мүмкін.

Компания басшылығы оның салық заңнамасын түсіндіруі орынды болып табылады және Компанияның салық позициясына қатысты жол берілетін негіздері бар деп есептейді.

2021 жылы Компания 2018-2020 жылдар үшін КТС бойынша қосымша декларациялар тапсырды. Негізгі өзгерістер қызметтің ерекшелігін және Компания қабылдаған салықтық есепке алу саясатындағы әдістердің негізінен жер қойнауын пайдалану операцияларының жүргізілуін есепке ала отырып әрбір мұнай-газ өндіру басқаруы үшін жалпы және жанама кірістер мен шығыстардың бөлінуін егжей-тегжейлі қайта қарауға жатады. 2018-2020 жылдар үшін қосымша декларацияларда Компания ҚР СК 258, 259-баптарына сәйкес КТС мақсаттары үшін геологиялық барлау шығыстарының амортизациясын есептен шығару тәсілін қайта қарады. Сондай-ақ жер қойнауын пайдалануға арналған кейбір келісімшарттар бойынша тарату депозиттерінің салымдарын / алуын есептен шығару тәсілі қайта қаралды. Компания басшылығы жалпы және жанама кірістер мен шығыстар бойынша дұрыс емес жіктелу тәуекелін төмен деп бағалайды.

2021 жылғы 31 желтоқсанға Компания 6.462.511 мың теңге сомаға КТС және КТС бойынша айыппұлдардың қосымша есептелудің ықтимал тәуекелдеріне резерв құрды (16-ескертуге).

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***20. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ АКТИВТЕР МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)****Экспорттық мәмілелер бойынша салық салу**

«Трансферттік баға белгілеу туралы» ҚР Заңына сай халықаралық іскерлік операциялар, сондай-ақ Қазақстан Республикасының аумағында тараптардың өзара қарым-қатынастарына немесе мәміле бағасының нарықтық бағадан ауытқу дәрежесіне қарамастан жасалған кейбір мәмілелер трансферттік баға белгілеу («ТБ») кезінде мемлекеттік бақылауға алынады. Нарықтық бағаны есептеу кезінде дифференциалды құрауыштар құжаттармен немесе ақпарат көздерімен расталуы тиіс.

2021 жылы, сондай-ақ өткен кезеңдерде, Компания ҚМГ ҰК тобына кіретін байланысты тараптың атына мұнайды экспорттады. ТБ туралы Заңның талаптарына сәйкес уәкілетті органдардың мәмілеге қатысушылардан, мемлекеттік органдардан және үшінші тұлғалардан нарықтық баға мен дифференциалды анықтауға қажетті ақпаратты, сондай-ақ ТБ бойынша бақылау жасау үшін басқа да деректерді сұратуға құқығы бар.

2021 жылғы дифференциалдың мөлшерін растайтын экспорттық операциялар бойынша бастапқы құжаттаманың түпнұсқаларын қоса алғанда, барлық қажетті құжаттарды толық көлемде және «Трансферттік баға белгілеу туралы» ҚР Заңының қолданыстағы талаптарына сәйкес салықтық тексеру басталғанға дейін жинақтауды мұнайды өткізу агенті болып табылатын ҚМГ ҰК жүзеге асырады. Компания басшылығы құжаттардың болмауы себебімен салық салу объектілерін түзетуге байланысты тиісті салық міндеттемелерін, өсімпұлдар мен әкімшілік айыппұлдарды қосымша есептеу тәуекелі елеусіз болып табылмайды деп есептейді.

Өтелуге жататын ҚҚС-тың құнсыздануын қалпына келтіруден түскен кіріс

Өтелуге жататын ҚҚС-тың құнсыздану резерві 2012 – 2016 жылдар аралығындағы кезең үшін өтелуге жататын ҚҚС-тың ұзақ мерзімді бөлігі сомасының 100% мөлшерінде есептелді және 1.416.102 мың теңгені құрады (2020 жылы: 2.487.496 мың теңге). Компания 2017-2020 жылдар аралығындағы кезең үшін өтелуге жататын ҚҚС-тың құнсыздану резервін ҚҚС-тың жалпы сомасының 28% мөлшерінде 1.794.953 мың теңге (2020 жылы: 5.187.234 мың теңге) сомда өтелуге жатпайтын ҚҚС-тың барынша ықтимал сомасы ретінде есептеді.

2021 жылы Компания бюджеттен 12.509.439 мың теңге мөлшеріндегі сомаға ҚҚС-ты өтеді. Салдарынан, Компания ҚҚС бойынша бұрын есептелген резервтің 4.463.674 мың теңгесін қайтарды және 2021 жылы кіріс ретінде таныды. 2021 жылғы 31 желтоқсанға өтелуге жататын ҚҚС сомасы 6.415.331 мың теңге (2020 жыл: 20.121.363 мың теңге) болды.

Қоршаған орта эмиссиялары бойынша резерв

Қазақстанда қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнама даму үдерісінде, сондықтан да тұрақты өзгерістерге ұшырады. Қазақстан Республикасының қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңнамасын бұзғаны үшін айыппұлдар елеулі болуы мүмкін. 10-ескертілген ашылып көрсетілген сомалардан басқа, басшылық Компанияның қаржылық жай-күйіне, операциялық нәтижелеріне және ақша қаражатының қозғалысына айтарлықтай әрі теріс әсер ете алатын ықтимал экологиялық міндеттемелер жоқ деп есептейді.

2021 жылы Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің мұнай-газ кешеніндегі өңіраралық мемлекеттік инспекция басқармасы жоспардан тыс тексеруді жүргізіп, уәкілетті органның рұқсатынсыз шикі газды жағу фактілерін анықтады. Шығын сомасы 227.214 мың теңге болды. Компания бұл айыппұлды төлеп қойды.

Мұнай кен орындарына арналған лицензиялар

Компания жер қойнауын пайдалануға арналған лицензиялар мен тиісті келісімшарттардың талаптарын орындауға қатысты мемлекеттік органдардың тарапынан мерзімді тексерулердің объектісі болып табылады. Басшылық мұндай тексерулердің барысында анықталған мәселелерді шешуге қажетті түзету шараларын келісу бойынша мемлекеттік органдармен ынтымақтасады. Лицензияда қамтылған ережелерді орындамау айыппұлдарға, өсімпұлдарға, шектеуге, лицензияның тоқтата тұрылуына немесе қайтарылып алынуына әкеліп соқтыруы мүмкін.

Компанияның басшылығы келісімшарттардың немесе лицензиялардың талаптарын орындамауға қатысты кез келген мәселелер келіссөздер немесе түзеу шаралары арқылы шешіледі және Компанияның қаржылық жағдайына, операциялық нәтижелері мен ақша қаражатының қозғалысына айтарлықтай әсерін тигізбейді.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)*Мың теңгемен***20. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ АКТИВТЕР МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)****Мұнай кен орындарына арналған лицензиялар (жалғасы)**

Компанияның мұнай мен газдың кен орындары Атыраудың облыстық әкімшілігіне тиесілі жерде орналасқан. Лицензияларды Қазақстан Республикасының Мұнай және Газ Министрлігі берді және Компания осы кен орындарында мұнай мен газды барлау және өндіру үшін пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салықты және үстеме пайдаға салынатын салықты төлейді.

Компанияның негізгі лицензиялары мен олардың қолданылу мерзімдерінің аяқталатын күндері келесі кестеде көрсетілген:

Кен орны	Келісімшарт	Қолданылу мерзімінің аяқталу күні
Кенбай	№ 37	2041
Юго-Восточное Новобогатинское	№ 61	2048
23 кен орын	№ 211	2037
15 кен орын	№ 413	2043
Тайсойған	№ 327	2035
Западное Новобогатинское	№ 992	2027
Лиман	№ 406	2033
Қаратон-Сарықамыс	№ 3577	2022
Новобогат Юго-восточный (карниз үсті)	№ 4906	2026

Мұнай кен орындарына лицензиялар бойынша шарттық міндеттемелер

Жыл	Күрделі шығыстар	Операциялық шығыстар
2022	44.432.506	1.266.935
2023	2.471.962	1.641.201
2024	2.070.006	1.629.930
2025	1.811.748	1.622.715
2026-2048	–	9.569.277
	50.786.222	15.730.058

21. ЕСЕПТІ КҮННЕН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

2022 жылғы 2 қаңтарда Қазақстанның Маңғыстау облысында сұйытылған табиғи газдың бөлшек бағасының едәуір өсуімен байланысты наразылық акциялары басталды. Бұл наразылық шерулері басқа да қалаларға таралып, тәртіпсіздіктерге, мүліктің зақымдануына және адамдардың өліміне әкеп соқтырды. 2022 жылғы 5 қаңтарда Үкімет төтенше жағдайды енгізу туралы жариялады.

Жоғарыда аталған наразылықтардың және төтенше жағдайдың енгізілуі нәтижесінде Қазақстан Президенті, салық заңнамасына өзгерістер енгізуді, қаржылық тұрақтылықты қолдау шараларын енгізуді, инфляция деңгейі мен теңгенің айырбастау бағамын бақылауды және тұрақтандыруды қоса алғанда, ықтимал шаралар туралы бірқатар жария мәлімдемелер жасады.

Қазіргі уақытта «Ембімұнайгаз» АҚ-ның Үкімет қабылдауы мүмкін кез келген жаңа шаралар «Ембімұнайгаз» АҚ-ның қаржылық жағдайына қалайша ықпал ете алатындығын, егер ондайлар болса, немесе жоғарыда аталған наразылықтар мен төтенше жағдайдың енгізілуі Қазақстан экономикасына қандай ықпалын тигізетіндігін санмен бағалауға мүмкіндігі жоқ.

2022 жылғы ақпанда Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы қақтығыстың салдарынан Ресей Федерациясына қарсы көптеген батыс елдері тарапынан көп санкциялар жарияланды. Бұл санкциялар Ресей Федерациясына теріс экономикалық әсер етуге бағытталған.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

Мың теңгемен

21. ЕСЕПТІ КҮННЕН KEЙІНГІ ОҚИҒАЛАР (жалғасы)

Геосаяси шиеленістің өсуіне орай 2022 жылғы ақпаннан бастап қор және валюта нарықтарында құбылмалылықтың едәуір өсімі, сондай-ақ АҚШ доллары мен еуроға қатысты теңге бағамының айтарлықтай төмендеуі байқалады.

Компания бұл оқиғаларды есепті кезеңнен кейінгі түзетпейтін оқиғалар ретінде қарастырады, әрі оның сандық әсерін ағымдағы сәтке жеткілікті болатындай сенімділікпен бағалау мүмкін емес.

Қазіргі уақытта Компания басшылығы өзгеріп жатқан микро- және макроэкономикалық жағдайлардың Компанияның қаржылық жағдайы мен қызметінің нәтижелеріне ықтимал әсер етуін саралауда.

2022 жылғы ақпанда Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы қатығыстың салдарынан Ресей Федерациясына қарсы көптеген батыс елдері тарапынан көп санкциялар жарияланды. Бұл санкциялар Ресей Федерациясына теріс экономикалық әсер етуге бағытталған.

Геосаяси шиеленістің өсуіне орай 2022 жылғы ақпаннан бастап қор және валюта нарықтарында құбылмалылықтың едәуір өсімі, сондай-ақ АҚШ доллары мен еуроға қатысты теңге бағамының айтарлықтай төмендеуі байқалады.

Компания бұл оқиғаларды есепті кезеңнен кейінгі түзетпейтін оқиғалар ретінде қарастырады, әрі оның сандық әсерін ағымдағы сәтке жеткілікті болатындай сенімділікпен бағалау мүмкін емес.

Қазіргі уақытта Компания басшылығы өзгеріп жатқан микро- және макроэкономикалық жағдайлардың Компанияның қаржылық жағдайы мен қызметінің нәтижелеріне ықтимал әсер етуін саралауда.

Байланыс ақпараты

Компанияның заңды мекенжайы:

«Ембімұнайгаз» акционерлік қоғамы

Уалиханов көшесі, 1

060002 Атырау

Қазақстан Республикасы

Телефоны: +7 (7122) 32 29 24

Факсы: +7 (7122) 35 41 34

www.embamunaigas.kz